

Brazsói Lapok

Ára 5 lei

Szerda
1932 * március 9

Főszerkesztő
Szele Béla dr.

56. szám
XXXVIII. évfolyam

Ára 5 lei

Az ember tragédiája

Goga előtérben. Goga miniszterelnök lesz egy új kormányban, vagy belügyminiszter lesz a mostani kormányban. Goga a jövő embere, a hatalom várományosa, erdélyi sorsunk leendő legfőbb intézője.

Goga szembekerült a marsallal, hogy fölébe kerüljön s mindenekelőtt, hogy fölkerüljön az élre.

Nem tartozik rá, hogy mi okozta a régi fegyvertársak között a szakítást. És nem tartozik a nyilvánosságra sem.

Belügye egy pártnak, amit majd elintéznek maguk között. Vagy már el is intézték.

Goga alakja nekünk — ha néppárti belügyministersége csalogást is hozott — mindig rokonszenves volt. Erős talentum, költő, művelt lélek, európai s erdélyi egyben. Ha ereje és bátorsága nem volt is, hogy nemesebb meggyőződését az emberi jogok és igazságok megvalósítására érvényesítse, az érzelme, az érzése meg volt hozzá. Az Ember tragédiáját, a magyar költészet e világszép remekét is azért fordította le és hozza közelebb színre, mert így gondolkodik. A magyarban is értékelni tudja, ami szép, ami nagy, a miben a románnak is haszna, gyönyörűsége telhet. Az ember tragédiáján át, melyet népe előtt mint a magyar géniusz nagy művét mutatja be, arról is valószínűtlen kell tennie, hogy az ember tragédiáját viszont elhárítja, ha az a romániai magyaré is.

Csak azért sem

Szabó Béni képviselő a bukaresti kamrában a kereskedők és iparosok számára is moratóriumot követelt. Az ő létüket is gyökerében támadta meg a gazdasági vihar, az ő napjaik is meg vannak számlálva, ha az utolsó órában az állam mentő karja ki nem nyúl utánuk. Ennek a már nem kereső osztálynak is lehetetlenné vált hogy a saját erejéből álljon talpra, mikor még a legszerényebb kereset-napszámot is, elviszik adóba. Az ország minden részéből hihetetlen nyomor és kétségbeesés jajsza hangzik: az üzlet nem megy, munka nincs, a végrehajtó dolgozik, előttünk, utánunk az özönvíz.

S akkor az iparosképviselő Kasszandra-intése hatástalanul hangzik el és a kereskedelmi miniszter ridegen elutasítja a kereskedők és iparosok moratórium-kérését. Egyetlenségben minden indokolás nélkül, egyetlen gesztussal, mintha csak azt mondaná: mi közöm hozzájuk? Mi köze az államnak hozzájuk? Mi baj történik, ha valamennyien el is pusztultok?

Pedig, hogy nagy köze van a sorsukhoz a kormánynak is, az államnak is, amely a legjobban érzi meg — amint hogy máris érzi — az iparos és kereskedő tragédiáját. Ami válság, zavar, pénzhány, nyomorúság és kilátástalanság van, az mind arra a közönyre és cinizmusra vezethető vissza, amelyet ép a kereső osztályok munkája és hivatása iránt tanusítottak. Hiszen ha idején, elfogulatlanul, megértéssel és odaadással orvosolják a bajait, méltányolják a kívánságaikat, csökkentik a terheket és biztosítják becsületes munkájuk érvényesülését, akkor nálunk a világválság hullámai is hatástalanul csapdosnának. A munka megbecsülése, a korrupció elfojtása, a roszkaszto terhek könnyítése, a forgalom észszerű szabályozása elejét vette volna az általános romlásnak és a dolgozó osztályok — köztük a tisztviselők és munkások — végletes összeomlásának.

Most még, most már csak a moratórium segítene; az időleges felszabadítás a zaklató, emésztő tartozások súlyától. — De hát ép mivel már csak ez segítene, csak azért sem! Csak azért sem, ha holnap már egész bizonyossá válik is előttük, hogy ma meg kellett volna tenni s hogy halálos mulasztás volt, hogy meg nem tették. Csak azért sem!

Mi van a Tardieu terve mögött

A francia pénz kormányozza a világot

Engedékeny hurokat pengenek a világpolitikában, mert veszélyben van a francia tőkések pénze

Páris, március 7.

Tardieu, illetőleg a francia kormány terve a középeurópai összefogásra vonatkozólag, egyre szélesebb európai körök érdeklődését keltette fel. Minden jel arra vall, hogy a francia diplomácia „teljes felkészültségével veti latba súlyát és tekintélyét” a Tardieu-féle koncepció megvalósítása érdekében. Ennek a nagy nekikészülődésnek a leszerelési konferencián felvetődött problémákon kívül az a szorosabb magyarázata, hogy a békeszerződés

sek nyomán gazdaságilag széttépett és emiatt lassu sorvadásra ítélt Közép- és Keleteurópa, amelybe Franciaország az utóbbi években tekintélyes összegeket tömött, ma már olyan gazdasági helyzetbe került, hogy a kihelyezett nagy francia tőkéek egyáltalában nem látszanak biztosítottaknak. A francia arany biztonság követeli tehát, hogy valami olyasmi történjék a leszerényedett Európában, ami újból fizetőképessé teheti a Franciaországnak adós államokat.

Fontos és sürgős!

A legújabb események egyébként arról számolnak be, hogy Tardieu miniszterelnök hétfőn este újra elhagyja Párist, miután beható tárgyalásokat folytat kormányával és a diplomáciai testülettel. A miniszterelnök Genfbe utazik, hogy újra fölvegye a tárgyalásokat a középeurópai gazdasági tervekkel kapcsolatban, amelyeknek megvalósítása a kiadott hivatalos jelentések szerint rendkívül fontos és sürgős.

A francia sajtó rendkívüli figyelmet szentel a genfi tárgyalásoknak. Tardieu miniszterelnök zseniális sakkhúzása egyszerre elterelte a figyelmet a leszerelési konferencia vajadásairól. A genfi hivatalos körök is azon a véleményen vannak, hogy a francia terv megvalósulása egyszerre olyan helyzetet teremthet Európában, hogy a leszerelés kérdése egyszerűen sokkal egyszerűbbé válik, másrészt — s ez talán még ennél a szempontnál is fontosabb — legalább egy időre eljeleníthetnek. A francia sajtó és az ő diktandója nyomán

a világsajtó tehát most kizárólag Tardieu terveit felé tereli a közvélemény figyelmét. Ennek érdekében hajlandó enyhébb, sőt a beismerő hangok pengetésére is.

Párisban most még az ugynevezett hazafias sajtó is beismeri, hogy annak idején nagy hiba volt az agrár Romániát és Magyarországot elítárolni az ipari Csehszlovákiától, amint végzetes hiba volt az is, hogy megszüntették azt a természetes pénzügyi göcspontot, amit Bécs, illetve Ausztria képviselt Középeurópában. Súlyos tévedés volt Jugoszlávia balkanizálása is. Mindezek oda vezettek, hogy Ausztria és Magyarország végzetes körülmények közé került s minthogy a gazdasági válság nem lehet határok közé lokalizálni, ugyanez a veszedelem fenyegeti Franciaország keleti szövetségeseit is.

A francia kormány ma már nem tagadja, amint nem is tagadhatja, hogy a józanabb belátás francia tőkések s általában a francia pénzügy nyomása alatt következett be.

Franciaország keleti szövetségesei rövidesen olyan helyzetbe kerülhetnek, hogy a náluk kihelyezett francia tőkéek teljesen bizonytalanokká válnak.

A párisi pénzügyi körök véleménye szerint tavaszra egyetlen állam sem lesz Közép- és Keleteurópában, amely külföldi segítség nélkül meg tudna állni a saját lábán. Ezért van szükség arra, hogy rövidesen olyan gazdasági egységeket hozzanak létre, amelyek a mai szétszaggatott Európában biztosítani tudják — minden politikai ellentét ellenére — az önmaguk gazdasági megélhetését.

OLASZORSZÁG A „NAGYOBB MEGOLDÁS” MELLETT

Berlinből jelentik: A Berliner Börsenzeitung római táviratból úgy értesül, hogy vasárnap Mussolini és Grandi olasz külügyminiszter hosszú tanácskozást folytattak Tardieu tervével kapcsolatban. Olaszország már hivatalosan is bejelentette Franciaországnak, hogy a középeurópai gazdasági csoportosulásnak, esetleg a Dunakonföderációnak a maga részéről nem látja semmi akadályát, tehát elvileg a terv mellett van. A gyakorlati kivétel kérdésében azonban Olaszországnak is vannak pozíciói, amiket érvényesíteni szeretne.

A Berliner Börsenkurir tudósítása szerint Mussolini a tanácskozások során kijelentette és ilyen értelemben utasította is külügyminiszterét, hogy Olaszország a Dunakonföderáció kérdésében az ugynevezett „nagyobb megoldás” tervét mellett van, tehát azt az álláspontot képviseli, hogy Németországtól kezdve az összes dunai államok helyet kapjanak ebben az új gazdasági csoportosulásban.

Hervé Gusztáv feltűnő cikke

Páris, március 7.

A kiváló francia publicista, Gustav Hervé, hatalmas cikket ír a Victoire legutóbbi számában Tardieu tervével kapcsolatban. Gustav Hervé kifejti, hogy a dunai államok tervére vonatkozó francia kezdeményezés dícséretes dolog lenne abban az esetben, ha a francia kormány nem pusztán csak magára gondolna, hanem arra is, hogy az új alakulat valóban segítsen a tömörítésre ítélt államok gazdasági helyzetén. Az ő nézete szerint azonban a helyzet az, hogy a tömörülésnek politikai előfeltételei vannak, amelyek megoldása nélkül Tardieu terve csak terv marad, mert az érdekelt középeurópai államok tiszta szívből nem fogadhatják el.

— Nem titok — folytatja Hervé —, hogy Ausztria Németország felé vonzódik s ezt a vonzódást nem küszöbölheti ki olyan terv, amelynek éle kifejezetten Németország ellen irányul. A francia diplomácia tegye lehetővé a versaillesi békeszerződés „retusálásával” azt, hogy Ausztria utat kapjon Németország felé. Az „Anschlusst” valamilyen formában előbb-utóbb ugyanis lehetővé kell tenni, mert a mai Ausztria életképtelen s életlehetőséget csak a Németországgal való egyesülésben találhat.

— Magyarország sem rajonghat a francia tervért akkor, amikor a békeszerződések folytán fájdalmas veszteségek érték.

Hervé tudja, hogy Franciaország, illetve a jelenlegi francia kormány nem engedhet azoknak a követelményeknek, a miket az észszerűség diktál. Nem enged-

het egyrészt a még mindig erős francia nacionalizmus miatt, másrészt azért, mert volt és jelenlegi szövetségesei nem pennék ezt tőle jóváten. Ebben az esetben viszont a terv életképtelen s csak arra jó, hogy egyelőre elterelje a figyelmet a tényleges nagy kérdésekről. Kísérletezés, ami komoly eredményekkel még csak nem is bíztat.

AZ ANGOL SAJTÓ SEM RAJONG...

Londonból jelentik: Az angol sajtó nagyrésze nem viseltetik nagy elragadtatással Tardieu tervével kapcsolatban. — Egyedül a Times tanusít valami megértést, azonban ez a lap is hangsúlyozza, hogy a tervezetet, amelyet az angol hivatalos körök csak szombaton kaptak kézhez, még nem hozták teljesen nyilvánosságra s így nem is lehet pontosan tudni, hogy tulajdonképpen mit akar. Annyi azonban máris megállapítható, hogy a francia tervezet hiányos s nem ad feleletet néhány olyan fontos kérdésre, amelyek a tervvel kapcsolatban elkerülhetet-

lenül felmerültek. Egyébként Tardieu akciója szimpatikus, ha másért nem, azért, mert végre valami gyakorlati módot ajánl az egyre veszedelmesebbé váló gazdasági válság megoldására.

A londoni lapok nagyjából azonban még ennyi „megértéssel” sincs a francia kezdeményezéssel szemben. A Daily Telegraph kijelenti, hogy az angol kormánynak pillanatig sem szabad haboznia a tervezet tökéletes visszautasításánál, hiszen az első tekintetre világos, hogy az Anglia érdekei ellen van. A Daily Herald véleménye szerint Tardieu újabb sakkhúzása nem válhatik be, többek között azért sem, mert letagadhatatlanul Németország ellen irányul. Ez Angliának sem lehet hasznos s éppen azért az angol kormánynak teljes erővel a tervezet ellen kell felvonulnia. Egyébként pedig hogyan várhatja Franciaország azt, hogy a „Dunai-állam”-ban érdekelt országok kikapcsolják ebből a kérdésből a politikumot, amikor Tardieu egész tervezetét a francia politikum szülte meg.

Genf két nagyhorderejű kérdése

Genfből jelentik: A Daily Herald tudósítójának leadott jelentése szerint két nagyhorderejű kérdés izzik a diplomáciai tárgyalások során és nem lehet kérdéses, hogy ezek a genfi tanácskozások szerves összefüggésben vannak Tardieu tervezetével.

Az egyik kérdés Franciaország és Olaszország megegyezése a tervezet kör-

désében. A megegyezés előfeltétele a tripoliszai surlódási terület kikapcsolása. Ennek az érdekében folynak most állandó egyezkedések a zárt ajtók mögött.

A másik probléma Oroszország és az Oroszországgal szomszédos államok viszonya.

Allítólag Oroszország és Románia, valamint Oroszország és Finnország között

újra kezdődtek a kölcsönös megemlékezések és döntőbíráskodási egyezkedések. Lengyelország buzgón követi Oroszországot és Románia között, természetesen Franciaország jóváhagyásával, sőt utasítására.

A tárgyalások végső célja sem maradhat egészen rejtett. Világos, hogy Franciaország Németországot akarja körülzárni, úgy, hogy adott esetben Oroszország felől is köve legyen. Ez az, ami Olaszországot például gyanakvással tölti el, amiért a Tripolisra vonatkozó tárgyalások lassan haladhatnak előre. Olaszország ragaszkodik kíván ahhoz, hogy a tervezett „Dunai Államnak” Németország tagja legyen, ami viszont azt jelentené, hogy az új gazdasági tömörülés vezérszerepét éppen Németország ragadná magához. És megvalósulna, rejtett formában, az „Anschluss” is. Nem valószínű, hogy Franciaország ezt a megoldást elfogadná.

Tardieu tervezetének tehát nagyon sok hibája és a megvalósításnak rengeteg súlyos akadály van. Arra azonban jó, hogy egyelőre elterelje a figyelmet a leszerelés kérdéséről.

Ghica itthon

Bukarest, március 7.

Ghica külügyminiszter ma délután hazakerkezik Párisból. A pályaudvaron Jorga miniszterelnökkel az élen a kormány több tagja fogja várni, akikkel a külügyminiszter azonnal minisztertanácsra ül össze. A minisztertanács Ghica be fog számolni a Tardieu-tervről is.

A regáti kisiparosok kongresszusa

Bukarest, március 7.

A kisiparosok országos szövetsége tegnap kongresszust tartott a fővárosban, de erre a kongresszusra csak a regáti szervezetek küldtek képviselőket.

A delegátusok szinte egyhanguan foglaltak állást az újonnan bevezetett „patenta fixa” adórendszer ellen, illetve követelték, hogy az 5 évre kirótt adókat a mai viszonyoknak megfelelően állapítsák meg.

Igy aktuális a leszerelés

Csehszlovákia fegyverkezik

Prága, március 7.

A prágai Pravo Lidu lap rendkívül heves támadást intéz a cseh hadügyi kormányzás ellen. A lap szerint most, amikor a leszerelési konferencia van, Csehszlovákia semmit sem tett a hadügyi kiadások csökkentése érdekében, hanem ellenkezőleg, újabb és újabb hatalmas összegeket fordít a hadsereg fejlesztésére. Nem szállította le a katonaság szolgálati idejét se, holott erre már ígéretet tett.

A lap szerint a prágai hadügyi kormányzat hamarosan a gazdasági csőd szélére kergeti az országot, mert túlságos költségekkel felborítja az összes takarékosági intézkedéseket.

Rövidesen felállítja a kormány az országos gazdasági tanácsot

Bukarest, március 7.

Argetoianu pénzügyminiszter a szenátusban elhangzott egyik interpellációra kijelentette, hogy az országos gazdasági tanács felállításának gondolatával foglalkozik. Ennek a tanácsnak az lesz a feladata, hogy a parlament elé kerülő gazdasági jellegű törvényjavaslatokat és intézkedéseket megvitassa, felülbírálja és, hogy a kormányt gazdasági tanácsokkal ellássa.

Az országos gazdasági tanács terve nem éppen újkeletű. A gyáriparosok szövetsége éveken át sürgette egy olyan gazdasági tanácsnak a felállítását, melynek tagjai hivatalból benevezett gazdasági szakértők, a kormány képviselői és a gazdasági élet vezetőjei közül kerüljenek össze.

Hírek szerint a pénzügyminisztériumban már folyik is a létesítendő tanács működési szabályrendeletének munkálatai. A szabályrendelet rövidesen elkészül és utána nyomban megalakul a tanács mely havonként kétszer, de ha szükség lesz rá, többször is össze fog ülni.

Több ezer teljesen meggyógyult

TÜDŐBETEG

igazolja kiváló hatását az Oláh Károly plebános által feltalált **Antiphysin** államilag engedélyezett tüdőbaj elleni gyógyszernek — Ismertető füzetet díjtalanul küld a gyógyszer készítője **OSVATH** gyógyszerár Társaság.

Április 15-ig együttmarad a parlament

Átszervezés előtt a kormány

Bukarest, március 7.

A Curenul értesülése szerint a parlament április 15-ig marad együtt. A Calendarul úgy tudja, hogy ezután átszervezik a kormányt, amely-

nek belügyminisztere Goga Oktávián, kultuszminisztere Prie Oktávián lesz, míg a prefektusokat és az intermár-bizottságok elnökeit Goga hűveivel cserélik ki.

Marosvásárhely lakossága moratóriumot és általános konverziót követel

Bukarest, március 7.

Vasárnap délelőtt több mint ezer főnyi tömeg részvételével nagy népgyűlést tartott a marosvásárhelyi polgárság az Apolló termében. A gyűlésen dr. Vancea elnökolt, aki követelte, hogy

a konverziót a városi lakosságra is terjesszék ki, mert a városi lakosság még sokkal súlyosabban szenved, mint a falusi.

Csak az összes adósságok konvertálása segíthet, sőt a külföldi adósságokra is ki kell mondani a konverziót, mert lehetetlen, hogy a mai 24 milliárdos költségvetés egyharmadrésze továbbra is a kül-

földre vándoroljon adósságok és kamatok formájában.

A gyűlésen felszólalt még Coros Péter, Bernády György, Császár Lajos, dr. Ferenczy Zsigmond, majd határozati javaslatot fogadtak el, mely követeli a moratóriumot, az általános konverziót, a bankjegyforgalom növelését, a külföldön levő hazai betétek megbüntetését és végül az adózás enyhítését.

Egyidejűleg táviratot küldtek Argetoianu-nak, kedden pedig egy küldöttég is leutazik Bukarestbe, hogy még a konverzió megszavazása előtt interveniáljon Argetoianunál és Jorgánál.

A kínai kormány újabb jegyzéket küldött Genfbe

Japán nem respektálja a fegyverszüneti megállapodásokat

Sanghaj, március 7.

A kínaiak visszavonuló védelmi vonala és a támadó japán csapatok között vasárnap délután újra heves harc keletkezett, ellenére minden népszövetségi utasításnak és fegyverszüneti megállapodásnak.

Az újabb ütközet Liu-Fonál játszódott le, ahol — ezúttal először a konfliktus folyamán —, erős japán lovasság támadta meg a védelmi vonalban álló kínaiakat. A harcnak mindkét részről sok halottja van, a kínaiak azonban megtartották állásaikat.

Kínai jelentések szerint a japán front állandó lassu előretörésben van s nem respektálja a 20 kilomé-

teres semleges zónát sem, amit a Népszövetség a fegyverszüneti szerződés tárgyalása idejére jelölt ki.

Vasárnap este a támadó japán csapatok bevonultak Wang-Fu faluba, amely már a 20 kilométeres zónába esik. Más helyeken is átlépték a megszabott semlegességi vonalat.

Ezzel szemben a japán hadvezetőség azzal érvel, hogy az elfoglalt Wang-Fu faluban erős kínai tüzérseg építkezett be s állandóan lötte a japán vonalakat. Ezt a tüzérseg támadást a japánok csak azzal szerelhették le, ha a falut elfoglalják, amint el is foglalták.

A kínai kormány újabb titakozó jegyzéket küldött Genfbe.

Ötszázmillió panama a CFR kárára

Szenzációs vizsgálat a vasúti vezérigazgatóságnál

Bukarest, március 7.

A CFR vezérigazgatósága grandiózus panamára jött rá. A vasutnál lefolytatott házi vizsgálat megállapítása szerint

országos szervezet alakult a CFR kifosztására.

Fuvarlevelek felülvizsgálására alakult vállalat követte el a nagyobb szabásu panamát olyanformán, hogy

nemcsak a hibásan kiszámított szállítási díjakat tartalmazó fuvarleveleket szedték össze, de a helyes adatokat tartalmazó fuvarleveleket is, amelyeket aztán meghamisítottak.

A CFR néhány hónap alatt

mintegy ötszáz millió lej fizetett ki a hamis fuvarlevelek alapján követelt fuvardíj-visszatérítés címén.

Az államvasút vezérigazgatósága megtette a bünvádi feljelentést, amelynek alapján a bukaresti vizsgálóbíró megkezdte a vezérigazgatóság fuvarlevél-ellenőrző osztályánál a hivatalnokok kihallgatását. Az az alapos gyanu, hogy a hamisítók összejátszottak ennek az osztálynak egyes tisztviselőivel és csak így tudták többszázmillió lej összegig megkárosítani a vasutat. A vizsgálat szerint ennek a hatalmas panamának hátterében ismert erdélyi emberek állanak, akiket alighanem a legközelebbi órákban letartóztatnak.

Újabb jelentések szerint a most leplezett hatalmas vasúti panama méretei most bontakoznak ki a maguk valóságában. A beindított vizsgálat gyors eredményt hozott, mert már is

letartóztatták Max Wurmbrand volt avaroszenátor, valamint Moscopol főtisztviselőt, az ellenőrzési hivatal főnökét és hat kisebbrangú tisztviselőt.

Ugyanakkor felfüggesztették állásából Joand vezérigazgatót.

A Lupta ad hírt arról, hogy a csalásokat miképpen követték el és hogyan leplezték le az újabb idők legnagyobb sikerkasztását. Értesülése szerint az ellenőrzési osztály az előírt 7-es számú tábla helyett állandóan a 21-es számú táblát használta. A régóta folyó csalásra Mercuta vezérfelügyelő jött rá. Észrevette ugyanis, hogy az ellenőrzési iroda, melynek napi 3000 lejre volt csak kiutalási joga, rövid idő alatt 19 millió lej utalványozott ki. Titokban bevezette a vizsgálatot, amely rövidesen szenzációs eredményeket hozott. Nem vitte azonban nyilvánosságra a dolgot mindaddig, amíg minden gyanújára bizonyítékot nem szerzett.

A Lupta legújabb számítása szerint a leplezett bűnös üzelmek négy év óta folytak s így a panama végső összege valóban meghaladja az 500 millió lejt.

A nap

FORRADALOM A TESTBEN

Negyedévvél ezelőtt — éppen ma van a nagy esemény évfordulója — cikket írtam arról, hogy az emberi testet meg kellene reformálni. Mert, hangzott az indoklás, egyes szerveink az idők folyamán túl együgyűekké váltak. Így például milyen jó lenne, ha az agy a mellüregben nyerne elhelyezést. Ugyanis a koponya, jelenlegi tartózkodási helye, nem nyújt kellő védelmet részére korunk oly divatos társasjátéka, a bunkósbot ellen. S aztán felvettem azt az ötletet, milyen pompás lenne, ha a két szem oldalra kerülne, míg a homlok közepén kiképződne egy harmadik szem. Így a dolgokat több dimenzióból tudnánk ellenőrizni, mint mostani látási lehetőségeink mellett, erre pedig nagy szükség lenne a mai társadalom annyira ismert zsebbevájókási hajlandóságai miatt.

Sőt előterjesztéssel éltem egy negyedik szemre vonatkozóan is, mely a tenyerünkön hunyorgna. Ez az esetben igazolná létjogosultságát, ha mi akarunk más zsebében kotorászni.

Ez az ártatlan és szerény cikk, tanum az ég és minden seregi, egyszerű humor akart csupán lenni.

Mert elképzelhető-e, hogy valaki az emberi testet, mely valóban csudálatos inkarnációja a célszerűségnek, a dolgok harmóniájának, a részek szolidaritásának és amely a világmindenség minden lelkes szervezetei között a fejlődésbeli csúcspontot jelenti, józan ésszel és a komolysággal látszatával egy oly lehetetlen forradalomra biztassa valakit?

Ismétlem tehát, hogy az én reformtervem ártatlan játék volt egy derűs ötlettel, s nem akart több lenni, mint hosszabb-lekesező vice.

Szomorúan jellemzi fogyatékos készségeimet, hogy azt, amit én humornak számítottam, az olvasók tragédiának fogták fel. Így többek között dr. Flóznik György, a tudós és kellemes pápai kamarás is, aki — háromhónapos késéssel ugyan — megró, hogy az Alkotónak tökéletes és remek munkáját miért teszem bírálat tárgyává.

Ámbár Flóznik György bírálatának sorai között oly dicsőítő jelzőket pazarol rám és oly nemes eszmei tulajdonságokat tulajdonít csekélységemnek, hogy — noha tiszteltteljes hálával köszönöm elismerését — szégyenkezve pirulok el, mert hiszen tökéletesen ismerem szembeöltő hibáimat és általános jelentéktelenségemet, mondom, eme nyilván csak az ő finom egyéniségéből fakadó formális udvariasságok ellenére is, melyek engem hasonló udvariasságokra köteleznek, ki kell hangszoroznom, hogy a kiváló és tudós Flóznik György bírálatát elcsuszított az objektivitás és alaposság vágányáról.

Mindjárt a cimben is, mely nem más, mint az én cikkemnek egyik mondata. Oly mondata mégpedig, melyet én soha nem írtam le és nem is fogok leírni.

Flóznik tehát tévesen idéz és tévesen ír a számlámra dolgokat. Ismétlem, tévesen. Korántsem rosszhiszeműen. Mert ez róla, aki közismerten puritán, tisztalelkű, emelkedett egyéniség, fel sem tételezhető.

De vajon szabad-e tévedni, ha az ember oly hosszú és beható bírálatot mond, mint ahogyan ő is cselekszi velem kapcsolatban?

Ha már alapvető kritika tárgyává tesz valamit, nem kötelessége-e annyi, hogy azt, amit bírál, legalább ismerje?

S különösen nem kötelessége-e neki, a kinek szava nem kiáltó hang a pusztában, hanem latba eső, sullyal bíró, megfontolandó deklaráció?

S ha már velem szemben nem felelős Flóznik György, nem kellene-e legalább önmagával szemben felelősebbnek lennie?

Ennyi tartozna a vita körülményeire. A lényegét illetőleg pedig csupán azt óhajtanám leszögezni, hogy nem minden pelyva, ami könnyű s nem minden blaszfémia, ami humor. Így megemlítem a karcagi főtisztelendő esetét, aki egyszer keserű hangon így kiáltott fel:

— Milyen szomorú is a dolgok megoszlása! A százlábunak például száz lába van, a kocámnak pedig csak négy! Menyire jó lenne, ha a százlábunak csak negyven lába volna, a disznóknak pedig hatvan... Tele lenne a kamrámm sonkával!

Azt hiszem, ebben az óhajban mindannyian osztozunk.

Még főtisztelendő és Méltóságos Flóznik György is.

Anélkül, hogy a sonkaállomány növelesí vágyában az Alkotó bírálatátlan munkájának kritikáját látna.

(m. i.)

MÁRCIUS

PÉLDÁTLAN GYALÁZAT A BRASSÓI VÁROSHÁZÁN

Lelketlenül kilopták a munkanélküliek szájából a keserves és ritka falatot

Letartóztattak két városi tisztviselőt, akik a munkanélküli segélyek kiosztását végezték

Közvetve az interimár-bizottság is felelős

Brassó, március 7.

A napilap szürke hasábjain sokszor esik szó a bűnösökről. Csírkétolvajokról, ruhatolvajokról, besurranókról, a nagy zsákmány minden reménye nélkül utszélén áldogáló csavarogókról. A szürke kis napihírek, mintha azt példázta volna, hogy bűn megtorlatlanul nem marad. És a törvények szigora pallosként sújtott le ezekre a névtelen és jelentéktelen bűnözőkre, elnyelte őket a börtöncella és az élet monoton zűrzavara.

Csak azért emlékezünk meg róluk, a megítéltekről, mert a paragrafusok mérlegelese közben bizonyára nem egyszer érezhették a sötét bírói talár alatt dobogó szíveket, hogy nem is gonosztevőkről, hanem szerencsétlen, elcsúszott emberekről van szó, akiket a lét legnagyobb hajtóerői: a nyomor és éhség hoztak összealkotásokba a törvényekkel körülhástyázott társadalmi renddel.

Mit írunk azonban azokról, akik jól szabott ruhában, fejük fölött a biztos tetővel, maguk körül a kényelmes polgári lakás minden melegével, a havi fizetés biztos öntudatával — loptak. És loptak onnan, ahonnan még a legkérgesebb szívű bandita sem vett volna el egyetlen morzsát sem, mert nem lett volna hozzá lelkiereje és megismerése? Pedig vannak ilyen banditák is, akik úgy élnek közöttünk, mint megközelíthetetlen tisztességu uriember, mint a polgári erények megtestesítői, mint a közbizalom letéteményesei, s ha hang emelkedik ellenük, a hang elvész a bürokrácia útvesztőinek párnázott ajtóinak mögött és a vád arra hull vissza, aki azt írott és íratlan törvények alapján jogosan emelte.

Wagner tanácsos a tejcsarnokban

Az események sorrendjét betartva, az az ökölbeszorító tény, hogy a brassói munkanélküliek állandóan meglopják, így került nyilvánosságra:

Az Árvaház-utcai Keppich-féle tejcsarnokban, ahol a munkanélküliek segélyező városi bizottság utalványai ellenében minden napra 2 liter tejet szolgáltatnak ki, feltűnt, hogy egy cselédleány minden nap megjelenik és 4 liter tejet visz el. A tejcsarnok tulajdonosai eleinte nem sokat törtek a fejüket ezen a különös dolgon, hiszen elvégre nekik semmi közük sem volt ahhoz, hogy a segélyező bizottság milyen uton-módon osztja ki a tejkeszletet, de pénteken Wagner városi tanácsos, az ipariügyi osztály főnöke közölte, hogy egy nagy csomó bont ellopott a Hirschert utcában működő segélyező bizottság irodájából és, hogy a bonok sorszáma erre való tekintettel szigorubbann kell ellenőrizni. Szombaton reggel Wagner tanácsosnak ismét dolga akadt a tejcsarnokban és — amint az események kialakulása igazolja, — éppen végsőzóra lépett be. A tejcsarnokban történetesen éppen ott volt az a cselédleány, aki minden nap 4 liter tejet szokott jelentkezni.

Keppich Albert ekkor a következő kérdéssel fordult a városi tanácsoshoz:

— Hogyan lehet az, hogy egyesek minden nap 4 liter tejet visznek magukkal, bonok alapján?

Wagner tanácsos kérdése azután pillanatok alatt tisztázta a tényállást: a cselédleány, Salamon Margit, nem más, mint a városi segélyező bizottság egyik tisztviselőjének, Magzareanu Györgynek háztartásbeli alkalmazottja, aki gazdája megbízásából jelentkezett minden nap a 4 liter tejjel.

Kiderült az is, hogy Magzareanu György ezt a 4 liter tejet nem titokban pártfogolt munkanélküliek között osztotta ki, hanem maga magának tartotta meg, vagy pedig ismerősei között osztotta szét.

Wagner tanácsos az esetről azonnal jelentést tett a városházán s itt nyomban elrendelték a vizsgálat megindítását. Ennek a vizsgálatnak eredményeképpen a brassói rendőrkészlet bünyűgyi osztálya még szombaton délután előállította a munkanélküliek segélyező bizottság két tisztviselőjét, Weber Tamást és Magzareanu Györgyöt s kihallgatásuk után mindkettőt letartóztatták.

Ennek a vizsgálatnak eredményeképpen a brassói rendőrkészlet bünyűgyi osztálya még szombaton délután előállította a munkanélküliek segélyező bizottság két tisztviselőjét, Weber Tamást és Magzareanu Györgyöt s kihallgatásuk után mindkettőt letartóztatták.

Azt is követelték a munkanélküliek, hogy a segélyező bizottság munkáját ellenőrizhessék. Az események őket igazolták, de a városi interimár bizottság és a munkügyi inspektorátus ennek a kérésnek teljesítését is elme-

rikázta. Hogy ki és milyen okok miatt, azt ismételt hangsúlyozzuk: nem tudjuk. De az események szerint azért, hogy Magzareanu és Weber tisztviselők szabadon lophassák a nincstelenek betevő falatját.

MEGINDUL A VIZSGÁLAT

Az Árvaház-utcai tejcsarnokban szombaton reggel lejátszódott incidens azonban elindította a konzekvenciák lavináját. A vizsgálat megindult és meghozta a maga megdöbbentő eredményét.

Házkutatást tartottak mindkét tisztviselő lakásán és megállapították a következőket:

Weber Tamás lakásán találtak 200 kg. kenyérlisztet, 100 kg. puliszkalisztet, 50 kg. paszulyt és 25 kg. szalonnát. Ezenkívül körülbelül 600 darab segélyutalványt.

Magzareanu György lakásán a házkutatás kisebb eredménnyel járt. Itt jelentéktelen mennyiségű élelmiszert találtak és bont is mindössze vagy 40 darabot.

A két tisztviselő kihallgatása a rendőrségen, amelyet Popescu Sebastian, a bünyűgyi osztály főnöke végzett, újabb megdöbbentő adatokat szolgáltatott a munkanélküliek segélyezése

körül elkövezt szemérmetlen visszaélések igazolására.

Weber és Magzareanu körülbelül 1400 darab bont loptak el és értékesítették a maguk javára, míg a betevő falatért rimánkodó munkanélkülieket durván és nyomdajestéket nem tűrő szavakkal zavartak vissza a dermesztő hidegbe, ki az utcára.

A bizonyítékok sulya alatt sem Weber Tamás, sem Magzareanu György nem tagadhatt. Amint a Popescu komisár asztalán fekvő jegyzőkönyvek tanúsítják,

azonnal és töredelmesen beismerték a visszaéléseiket.

Ez még szombaton délután történt. És ma, hétfőn, a kora délutáni órákban Weber Tamás és Magzareanu Györgyöt a rendőrség bünyűgyi osztálya, a szokásos formások között, át is adta az ügyésznek.

Hétfőn délelőtt egyébként a Hirschert-utcai segélyirodában, amelyet a munkanélküliek „padlásnak” neveznek, Ziske Viktor dr. interimár bizottsági tag és Sassu dr. városi tisztviselő, megkezdették a rovacsolást. A padlásan több száz főnyi munkanélküli várakozott türelmesen. Arcuk — ki tudja, mióta először — örömtől fényelt.

A kijárat üvegajtójánál rendőr áll posztot. Tőle alig két méternyire, a padlás üvegfalán függ a segélyező bizottság egyik kimutatása a segélyre jogosult munkanélküliekről. A listán egy név többször is szerepel. Így például a 10. és 37. sorsszám alatt Nagy Alexandru nevét olvassuk. A 27. és 84. sorsszámok Moasa G. Gheorghe, a 31. és 57. sorszámmal egy Draghici nevű munkás nevét tüntették fel Magzareanu urék. Nyilvánvalóan azért, hogy az egyik kiutalást a maguk javára fordíthassák.

A munkanélküliek érthető örömmel és elismeréssel vették tudomásul, hogy tolvajaikat végre leleplezték. A déli órákban állandóan nagy tömegben várakoztak a rendőrség körül és amikor Webert és Magzareanút fényképezní vitték, hangos tüntetést rendeztek.

— Pfuji, Tolvaj! Ellopátok a kenyereinket! — kiáltások kísérték végig a nyomor e két levitézett kiskirályát a brassói utcákon.

Finta Zoltán

Recseg-ropog az Averescu-párt

Bukarest, március 7.

A politikai élet középpontjában változatlan erővel Averescu marsall és Goga Octavian nagy viadala és Goga pártalakítási kísérlete áll. A kérdés kezd kiemelkedni a szokásos politikai összetűzések, pártszakadások és lobogóelhagyások kereteiből s már-már országos ügyvé da-gad.

Ugyanis Gogának az az állítólagos törekvése, hogy egy úgynevezett „koronavédelmi párt”-ot alakítson, máris kihívta az összes pártok ellenszenvét és ellenállását. Ennek a kihívásnak megvan a maga oka, miután

a koronavédelmi párt megalakulása azt a látszatot keltené, mintha a koronát a többi pártok nem védelmeznék kellőképpen

s mintha a liberálisok vagy Maniucé dinasztia-ellenesek volnának.

Goga állítólagos új pártjának karaktere már önmagában véve is burkolt gyanasítást foglal magában a többi politikai csoportokkal szemben.

GOGA CÁFOL

Lehet azonban, hogy a Goga politikai kísérletével kapcsolatos elfogultság kissé elcsúszott. Erre mutat legalább az, hogy maga Goga a legélesebben cáfolja a koronavédelmi párt megalakulására szóló hír alaposágát és többek között azt

Goga beszél

Nagyszeben, március 7.

A nagyszebeni kulturális egyesületek Goga Oktávián tiszteletére nagyszabású ünnepséget rendeztek, amelyen Goga személyesen jelent meg. Az ünnepség után a Cercul Militar helyiségében díszbéd volt, amelyen a költőként ünnepelt Goga, mint politikus is megnyilatkozott. Hatalmas politikai beszédet mondott, amivel élénk feltűnést keltett Bukarestben és a lapok sokféle kommentálását hívta ki.

Beszéde első felében Goga Averescu marsallal polemizál, aki őt kizárta a pártból. Véleménye szerint Goga Octaviánt már nem lehet kizárni a néppártból, mert neve annyira összefonódott ennek a pártnak keltőitűzéssel, hogy képvisel legalább annyi erőt, mint Averescu marsall. A beszéd második felében a korona iránti hűségét hangoztatta. Történeti visszapillantással bizonyította, hogy ő mindig szigorúan kitartott a jelenlegi király mellett s már annak idején ellene volt a régens tanács intézményének. Averescu ekkor is habozott.

Később, mikor II. Károly az országba jött, Averescu tábornok ugyanazt akarta, amit Maniu, hogy Károly király a régens-

mondja, hogy az egész hir nem egyéb, mint ellenségeinek koholmánya s a Korona ellenfeleink insznuációja. A Korona védelmi-párt nem alakulhat meg, miután erre semmi szükség nincs.

A néppárt képviselői már állást is foglaltak.

Heten Averescu hívei maradnak a jövőben is.

Ezek a következők: Trancu Jasi, Otetelesanu, Moldoveanu Viktor, Vasu Danila, Dumitru Ghita és Spanisteanu.

A képviselők többsége tehát nem szakad el Averescutól.

Az erdélyi megyék közül eddig Arad, Fogaras, Marostorda, Beszterce Naszód, Temes, Háromszék, Csik és Udvarhely jelentették távirati uton Averescuhoz való csatlakozásukat.

A látszat tehát az, hogy a többség Averescuval marad. A kép azonban még nem alakult ki s igen jelentős körülménynek kell azt itélni, hogy

Goldis és Lupás, akik markáns tagjai voltak a néppártnak, Gogával tartanak.

Goga hadállásait erősíti az is, hogy mindazok a kormánypárti képviselők és szenátorok, akik egykor a néppárt tagjai voltak, s akik a Jorga-kabinet megalakulásakor a friss peccsenyeszagra ott hagyták Averescut, most lecsatlakoznak Gogához, akinek így a jelenlegi kormánypártban is külön csoportja lesz.

tanácsba lépjen be. Ő ragaszkodott ahhoz, hogy Károly kikiáltassa magát királynak s a következmények őt igazolják.

Beszédét Goga így fejezte be:

— Legközelebbi felhívást kapunk legmagasabb helyről, mert így már nem lehetnek tovább a dolgok. Két-három pártból fog megalakulni az új kormány, s mi eleget tesszünk a felszólításnak, amennyiben megkapjuk azt a helyet, amit megérdemlünk.

ASTRA (Apolló) MOZGÓ
BRASSÓ

Ma, hétfőn és holnap fut még a szenzációs filmbohózatunk:

„A bál”

Főszerepben: Reinhold Schünzel, Dolly Haas, Lucie Mannheim.

JÖN

„Lumpenball”

MAJOR HENRIKKE

a kínai-japán háború genfi frontján

Genf, március 7.

Teára hívták meg a sajtót a kínaiak. Egy kedves franciás házban laknak, régi francia metszetek a falon, amelyek között Sun-Yat-Sennek kínai feliratu portréja lóg. A kínai diplomaták a legügyesebb pincérek kedvességével invitálnak mindannyiunkat teára és jeges kávéra, készségesen barátságosak és három nyelven osztogatják a kínai kormány kiáltványait, fellebbezését. Az újságírók, a kikről minden veréb csicsergi, hogy a japánok lepénzelték, náluk is olyan jóízűen szűrődik az illatos teát, szívják az illatos szivart, mintha Nipponnál járnának vendégségben. Lelkes kínai barátok szivarokat dugdosnak el emlékül, bombonokat és szendvicseket vacsoráznak a tea alatt.

S benn a szalonban Mr. W. W. Yen, a jovialis és markáns arcú kínai delegátus informálja a sajtót. Könnyedén, néhány rövid mondattal, derűs bizakodással, Csodálatos, milyen optimista a volt kínai miniszterelnök. Hogy az Assemblée majd szépen rendbehozza az ellenségskedés ügyét. Kérdésemre még azt is elmondta, hogy a háború rövidesen meg fog szünni és ő bizony a történelem ellenére is, hisz a Nemzetek Szövetségében és abban, hogy mihamar újból szent lesz a béke Japánnal.

Fokozza a derűt, hogy a terem közepén egy szerény, nyájasarcú férfi áll, felé csillognak a tekintetek, fordulnak mosolygva a jegeskávét és tehát iszogató újságírók. Csak ma érkezett Genfbe, de már mindenki tudja róla, hogy a világ legnagyobb karikatúristája, szinte egész lénye eredetiséget tükröz és a környezetével magyarul beszélget.

Lekanyarintja néhány vonással Yen-t, amitől a kínai delegáció elegáns szalonjában egyszeribe melegségre terjed. Majd egy mosolygós sárga, bavari pástör-szemű ember kerül a művész ceruzája alá, a kínai haderők egyik főparancsnoka, Moo Song Wang tábornok.

Major Henrik rajzol, én meg kérdőzködöm a Mennyei Birodalom mosolygó hadvezérével. A tábornok megadja magát nekünk és azt sem réstelli bevallani, hogy a nemzetközi koncessziós területek megkímélése kedvéért a kínai haderők Sanghaj táján néhány kilométerrel visszavonulnak.

Míg a teázás nagyban folyik, egy köpcös, ősz újságíró, akinek mindkét keze tortával van tele, amint eszik, el van ragadtatva: „Mennyire igazuk van a kínaiaknak...”

Este azután nyugodtan kedvesen, emberileg elbeszélgettünk a Bavaria egyik sarkában Major Henrikkel, ezzel az izig-izig tételességek és olyan szép karriert befutott művészzel.

— Dehogyan dobott el a ceruzát — kezdte a kiváló művész — legenda volt, a mit néhány budapesti lap írt. A festő nem dobja el soha a ceruzáját. Már gyermekkoromban az volt a legelső vágyam Párisban élni és festeni. Hát elértem ezt a vágyamat, mert már az elmúlt év májusa óta Párisban dolgozom. Nem keresek, hanem élek a kis pénzemből, Molnár Ferencre gondolva: „Nyáron elfestetem Párisban, amit télen kerestem Amerikában”.

— Egyszer talán visszavonulok falura, — sóhajt nagyot a karikatúristák királya —, ahol mezőre lehet járni és elgyönyörködni az égből. A Természethen, a mi nem bánt senkit, igazán nem kérek a Mourger-féle bohém romantikából. Az ember csak úgy lehet bohém, ha jó sok pénz van a zsebében és boldog, ha derűs és könnyű a szíve...

— Bármilyen magas fokot értem is el a karikatúrarajzolásban, ez nem túlthette be teljesen az életemet. Művészetet nem

A világ legnagyobb karikatúristája leső-művésznek csapott fel, Párisban él és boldog akar lenni

lehet műfajok szerint osztályozni. Nincs is művészet, csak művészek vannak. A görög filozófia az Univerzum titkát fűrészte és mindent megkérdőzt, amit csak kérdezni lehet a teremestől. Derék ősiünk a barlanglakó még sziklába karcolta látomásait, de ezek az átérzés tökéletességében vetekednek a legcsodálatosabb japán fametszetekkel.

— Mennyi mindent alkottak a róneszansz mesterei és nem kellett abbahagyniok az egyiket, hogy más valamit csinálhassanak.

Michelangelo, Raffael, Leonardo da Vinci és általában a róneszansz mesterei építettek, festettek, írtak irodalmat és szobrokat faragtak együtt. E korszak történetzei, írói és humanistái között pedig magas nivóju vita folyt arról, melyik előkelőbb művészet a festészet, vagy a szobrászat? Michelangelo egy templom állványáról szóló hozzá a vitához, azt írva, hogy a festés és a mintázás egy és ugyanabból a forrásból buggyan elő.

— Többet, nagyobbakat akartam mindig, mint amennyi a karikatúrához kellett. Jóllehet ezt a műfajt a legmagasabb művészi kifejezési formának tekintem, nem azért, mert egyik legjobb vagyok benne, hanem, mert megfelel minden művészi követelménynek. Hisz a köznap életben is minden csak túlzás. Tulozunk, amikor beszélünk és tulozunk a szerelmünkkel. Ha érdeklődnek nálunk valakiről és azt

mondjuk rá: „ní, ekkora volt a szemem” (mutatja), vagy „az orra zöld volt mint a paprika” — már akaratlanul karikatúrát csináltunk az illetőről. Hát ilyen túlzás a költészet is és ha illusztrálni igyekszünk a legklasszikusabb költők, vagy írók hasonlatait, mulatságos lehetetlenségek jönnek ki.

Igy beszélgettünk Major Henrikkel a nagyvilágról, politikáról, művészetéről és vallásról.

— A mai művészek iránt nem tudok lelkesedni — szól őszintén —. Talán egyedül Utrillót és Bonardot tartom olyanoknak, akiknek alkotásai klasszikus értékűek maradnak. Kevés az olyan festő, aki átérzné a képzőművészet remekét, amint hogy kevés muzikus él, aki igazán átérzne például egy Beethoven-szimfóniát. Az egész modern festészet és irodalom különben pszichiatrai jelenség, amiről csak Freud tudna érdekeseket mondani.

— A történelem folyamán mindig megismétlődtek az ilyen dolgok. Friss gazdagok és új elődök garázdálkodnak. Az emberek ma is éppoly ostobák, mint mindig. Legfeljebb a kísérleti tudományok, a technika fejlődött, de az ember maga nem...

— Leggyönyörűbb idők azok lehettek, amikor a napot imádták, hisz a nap magát az isteni titkot helyettesíti. Háboruban a nap szolgáló megáldották az egymással szemben álló seregek zászlóit. Aki megmaradt, annak megmaradt a nap is. Egy nap van tehát, ugyanakkor pedig az emberek sokféle istennel alkudoznak, a szerint, hogy melyik felel meg nekik leginkább.

— Mindig kitaláltak valamit az emberek, amin egymás fejét törték... Amíg nem volt zsidó-kérdés, volt protestáns-kérdés, azelőtt a hitetlenek és legrégibb időkben a pogányok.

— Hát a politikusok?

— A politika olyan csunya dolog, a miben rendes ember nem vesz részt. Közeli rokoniak a bankárok. Akiknek pénzszerező képességük van, igazán nem érdekelnék annyi pénzt, mint amennyit csinálni tudnak... Pongyolában rajzoltam le a legelőkelőbb amszterdami, londoni, newyorki és chikágói bankárokat, ismerem minden gondolatukat és tudom, milyen minimális a kulturigényük. Hát a közgazdászok!... Valaha néhány hadvezér kivégeztette a vesztes tábornokait... Hát ma senki sincs, aki közgazdászok körmére merne ütni, amiért rosszul vizsgáztak?... Vagy legalább mindennapi száraz kenyérre és karikatúrára itélhet nekiket!

— S mit lát Genfben?

— Politikusokat, akik hazabeszélnek. Fentről nézve, égből vagy repülőgépről, egy nagy darab világ tárul elének, kis emberek nyüzsgőnek rajta. S a Természet, a föld, a buza és az ég mindenkié. Hát nemcsak a propaganda csinálta, hogy a tót nem ember? És nem csokolta meg egymást az orosz, meg a magyar paraszt, amikor vége volt a háborúnak?

— A Teremtés anatómiailag tökéletesnek alkotott bennünket. A szervezet mechanizmusában tehát nincs baj. Tengerészek búvós ujjá nem köthet tökéletesebb csomókat, amilyen furfangosan és szépen kötötte össze gerincünket a mindenható erő. Éppen csak az agyvelővel volna baj?... Született és szerzett félelmek miatt használják rosszul az ügyukat az emberek...

— És hogyan látja a jövőjét?

— Teljes erőfeszítésre készülök. Várom egy korszak eljövését, amikor újból olyan lesz az értékelés, mint volt valamikor. Amikor azt nézik, hogyan tud fogteni és nem azt, hogy mennyit keres... Seidner Imre

»Halvanezer vadász nevében követeljük!«

Botrány a vadászegyesületek országos szövetségénél

Puska, föltény, pénz!

Bukarest, március 7.

ja az ötvenezeret, irányítsa és általában képviselje a vadászdekeket.

Csunya botrány kavarog a vadászegyesületek országos szövetsége körül. Ez a szövetség 1923-ban alakult, azzal a rendeltetéssel, hogy az ország különböző vadászegyesületei, amelyeknek taglétszáma meghaladja az ötvenezeret, irányítsa és általában képviselje a vadászdekeket.

viselje a vadászdekeket.

A szövetségről már hosszabb idő óta furcsa hírek keringtek vadászörökben, ahol leplezetlenül arról beszéltek, hogy a szövetségnek súlyos visszaélések történtek.

Ezek a visszaélések évek óta folynak, anélkül, hogy a vezetőség, amelynek tagjai között előkelő személyiségek is vannak, a visszaélések megakadályozása érdekében tenne valamit.

Botrány a közgyűlésen

Ilyen előzmények után hívta össze ezévi közgyűlést a szövetség. A közgyűlés iránt szokatlanul nagy érdeklődés nyilvánult meg.

A vidéki egyesületek közel száz tagot küldtek Erdélyből és Bukovinából a bukaresti közgyűlésre.

A vezetőség összetételével sem voltak megelégedve a vidéki vadászegyesületek, mert a létszám 30-32 tagból álló szövetségi vezetőségéből, 28 tag volt regáti, holott a vadászegyesületek háromnegyed része erdélyi és bukovinai.

A vidéki delegátusokat azonban kellemetlen meglepetés érte Bukarestben. A közgyűlést a szövetség helyiségébe, délután három órára hívták össze. Amikor a vidéki kiküldöttek egybegyűltek, Gárlisteanu tábornok, a szövetség alelnöke felállt és bejelentette, hogy a közgyűlést nem lehet megtartani, mert nincsen együtt nyolc központi vezetőségi tag, a kiknek az alapszabályok szerint jelen kell lenniük ahhoz, hogy a közgyűlést meg lehessen tartani. Az alelnök bejelentését nagy meglepetéssel vették a kiküldöttek, akik

nyomban megállapították, hogy a teremben nem nyolc, hanem tizenhat központi vezetőségi tag van jelen s követelték, hogy a közgyűlést tartásuk meg és a vezetőség terjessze elő jelentését és a számadásokat.

Valóságos vihar keletkezett, amikor Gárlisteanu tábornok nem vette figyelembe ezt a követelést és el akarta hagyni a közgyűlést. A vehemensebb kiküldöttek ellátták a távozni akaró tábornok utját, aki végül is türelmetlen hangon adta tudtára az elégedetlenségnek, hogy a közgyűlést semmi esetre sem fogják megtartani, mert ő szavát adta a szövetség elnökének, Mocsonyi főudvarmesternek, hogy a közgyűlést el fogja napolni.

Miután a tábornok távozott, a kiküldöttek viharos jelenetek között elhatározták, hogy az elnökség nélkül fogják megtartani a közgyűlést és dr. Nedecs semmitörvényi bíró személyében elnököt választottak, aki aztán le is vezette a közgyűlést.

Nedecs elnök, miután megállapította, hogy a közgyűlést szabályszerűen meg lehet tartani, felszólította Corcescu titkárt, hogy mutassa be a közgyűlésre előkészített számadásokat és a mérleget. A titkár kijelentette, hogy a mérleg elkészült ugyan, de az a vezetőség által aláírva nincsen, mert már napokkal előbb elhatározták, hogy az összehívott közgyűlést nem fogják megtartani. Előkerült a mérleg. Monoton hangon olvasta a titkár:

— Sajnálatos körülmények között történt sikkasztások miatt, leírás — 700.000 lej.

Közelebbi magyarázatot kértek a titkártól a fenti tételre, de az kijelentette, hogy nem adhat felvilágosítást, mert a beindított és általa is részben lefolytatott nyomozás során több visszaélésnek jöttek a nyomára, mire a vezetőség a további nyomozást betiltotta.

A közgyűlés résztvevői erre a bejelentésre felugráltak helyeikről:

— Fúj!... Szégyen, gyalázat!

A vezetőség egyetlen lépést sem tett a sikkasztások és egyéb visszaélések megtorlására, sem a rendőrségen, sem az ügyészségen nem tett feljelentést a bűnös, vagy bűnösök ellen.

A közgyűlés ezek után kimondta, hogy a felmentést a régi vezetőségnek nem adja meg és, hogy bünvádi eljárást indít a tények felderítése és a bűnösök felelősségre vonására.

Miután a régi vezetőség öt éves mandátuma lejárt, a közgyűlés megválasztotta az új vezetőséget. Costinescu, az új elnök elfoglalta helyét, majd különböző határozatokat után bement.

Másnap délelőtt, amikor az új vezetőség még másnap délelőtt átvette a szövetség ügyeit.

A legtöbb vidéki kiküldött ezután megnyugodva utazott haza, s csak az újonnan megválasztott vezetőség tagjai maradtak itt, hogy másnap átvessék a szövetség ügyeit.

Másnap délelőtt, amikor az új vezetőség megjelent a szövetség otthonában, nem várt meglepetés érte.

A szövetség összes ajtója le volt zárva és rendőrségi pecséttel lepecsételve.

Az új vezetőség első felháborodásában fel

akarta tépni a rendőrségi pecsétet, de aztán megelégedett azzal, hogy beadványt intézett az ügyészséghez.

A botrányos közgyűlésről és ennek folytatásairól beszélgetést folytattunk Olteanu Gábor szászregeni földbirtokossal, az új vezetőség egyik tagjával, aki többek között a következőket mondotta:

— A szövetségnek folyó manipulációk és főleg a visszaélések palástolása igen súlyos elbírálás alá esik, mert a szövetség régi vezetőségének tagjai között igen előkelő pozíciót betöltő egyének szerepelnek, akiknek semmi körülmények között sem lett volna szabad szemet hunyniok.

Ötven-hatvenezer vadász nevében követeljük, hogy a régi vezetőség adja át a helyét az új vezetőségnek,

amelynek első teendője lesz a purifikáció. Nem akarom azt mondani, hogy Soulescu vadászati vezérigazgató, a vadászati vezérigazgatóság vezetője is egy huron pendült a szövetség régi vezetőségével, de különösnek tartjuk, hogy a minisztériumi vezérigazgató ur nem emelt pótót a közgyűlés elhalasztása ellen és hivatalosan nem akart részt venni az elhalasztás ellenére megtartott közgyűlésen. A magam részéről

memorandumot intéztem öfelségéhez, a királyhoz, ugyanis, mint a szövetség legfőbb patronusához,

amelyben kihallgatást kértem s egyben rámutattam arra, hogy a botrányok involválása, a szövetség lezárása és lepecsételése azoknak a műve, akik a visszaéléseket, a sikkasztásokat türtézt és akik megszöktek a felelősségvonalas alól.

MÉG EGY KÉRDÉST, HA SZABAD!

Igy áll ebben a pillanatban a vadászszövetség körüli helyzet. A kiöbbs botrányoknak beláthatatlan sorozata következhet még, ha a purifikációt az új vezetőség valóban komolyan fogja venni, mert — egyesek szerint — más dolgok is történtek a szövetségben, nem csak pénzek sikkasztása.

Az új vezetőségre vár többek között az a feladat is, hogy kinyomozza

mi történt azokkal a vadászfegyverekkel, a miket Erdélyben, a Bánságban és Bukovinában összekeveráltak az impérium változás utáni években?

Ha tekintetbe vesszük, hogy az elrekvált vadászfegyverek között rengeteg volt olyan, amelynek értéke a száz ezer lejt is meghaladja, biztos, hogy ezen az uton is eltűnt néhány millió...

Vagy a fegyvereknek, vagy a pénznek meg kell lennie!

Pogány Marcell

MÁRCIUS 9.

Most jön! Most jön
Liane Haid
legnagyobb filmoperett-slágere
„Kalandos kimenő”
(Madame hat Ausgang)
H. Bräsewetter, Karl Ettlinger-rel.
Szebb mint a „Lied ist aus”.
Jobb mint az „Opernreidout”.
Kedvesebb a „Városi kouszin”-nál.
Ez Liane Haid idei szenzációs Rendezte: Wilhelm Thiele az UFA rendezője

Hírek

— A tavalyi adót akarják kivetni a nagyváradi ügyvédekre. Nagyváradról jelentik: A pénzügyigazgatóság ma kezdte tárgyalni az ügyvédek adóját. Nagy megütközést kelt, hogy adóalapul a tavalyi jövedelmet veszik. Az ügyvédek küldöttsége tiltakozott az adókivetés eme módja ellen a pénzügyigazgatóságnál.

— A kormány az alamtörvény alapján pert indított ellene — a törvényszék felmentette. Bukarestből jelentik: A tárgovistei törvényszék előtt tegnapi este igen érdekes sajtóper zajlott le. A vádlott a nemzeti-parasztpárt ismert vezetőembere, Cesar Spineanu volt, aki még a múlt év folyamán a „A nagybankok összeomlása” címen cikket írt az egyik helyi lapban. A belügyminisztérium rendeletére az ügyészség az alamtörvény alapján inkrimálta a cikket. Az ügy ma került főtárgyalásra s ennek során Spineanu azal érvelt, hogy nem akart alarminozni, csupán egy tényt szögezett le. A tanács rövid megbeszélés után felmentő ítéletet hozott.

— Marosvásárhelyi hírek. Marosvásárhelyről jelentik: Nyáradszeredán a patienta fixa magas megállapítása óriási elkeseredést keltett a lakosság körében. Az iparosok hetven százaléka lemondott iparengedélyéről. — A marosvásárhelyi ügyvédi Kamara dr. Baciu Auréli választotta meg ezévre dékánnak.

— Nagy betörőbandát fogtak el Nagyváradon. Tudósítónk jelenti: A nagyváradi rendőrség letartóztatott egy betörőbandát, amelynek Terhes Gyula közismert betörő volt a vezére. A banda huszonöt betörést ismert be. A rendőrség megtalálta rejtekhelyüket is, a Gyöngyötyúk-utca 8 szám alatt, ahol két vagon lopott holmit is találtak.

— Perlik a sörkartell a volt tisztviselői. Kolozsvári tudósítónk jelenti: Mint ismeretes, az erdélyi és bánati sörgyárosok kartellje december 31-én feloszlott. A kartell megszűnésével állás nélkül maradtak a tisztviselői, ami annál súlyosabb helyzet volt számukra, mert már előzőleg hónapokon keresztül nem bírták megkapni a fizetésüket. A gyárak ugyanis hosszú idővel a felosztás előtt nem fizették a kartelliroda pénztárába a tagdíjakat, amelyek hátraléka meghaladja az egymillió lejt. A likvidálás során egy darabig különféle ígéretekkel tartogatták a tisztviselőket, akik végül is az iparhatósághoz fordultak. A napokban tartották meg ebben az ügyben az első tárgyalást, amelyen az ügyvédek arra hi-

ARZÉN!

Férjét, fiát és vejét mérgezte meg az előkelő földbirtokos felesége

Temesvár, március 2.
A Bácság bűnügyi krónikáját példalannak látszó büntett kavarta fel, mely bűnügy szála Jugoszláviába nyulnak át. A részletekről temesvári tudósítónk a következőket jelenti.
Jonescu Demeter temesvári vizsgálóbíró tegnap kiszállt a temesmegyei Dolac községbe és ott exhumáltatta Orsó Adám földbirtokos testét.
A szóbanforgó földbirtokos négy évvel ezelőtt hunyt el és így a kései vizsgálat a községben a legbáráltabb szenzáció erejével hatott.
A vizsgálat előzménye az, hogy Petrilovics Emil jugoszláviai földbirtokos röviddel ezelőtt megjelent a nagybecskereki törvényszéken és ott feljelentette anyósát, öz. Orsó Adámnét, hogy

Milán nevű fiát és öt arzénrel megmérgezte. A fiu elpusztult, a feljelentő nő pedig hosszú hónapokig tartó kínos szenvedés után felgyógyult.
Feljelentését azzal egészítette ki, hogy észrevételei és meggyőződése szerint az öregasszony férjét, Orsó Adámot is arzénrel tette el láb alól.
A nagybecskereki ügyészség átiratára a temesvári törvényszék elrendelte az exhumálást és a holttest még el nem emésztett belső részeit zárt dobozban felküldik vizsgálat céljaira a bukaresti vegyvizsgálóállomáshoz. Amennyiben az arzénmérgezés valóban bizonyulna, úgy világszenzációt jelentő per fogja kezdetét venni, mert a bűnügy résztvevői a román, illetőleg jugoszláv Bácság legelőkelőbb köreiből tartoznak.

vatkoztak, hogy a sörkartell nem volt jogiszemély, tehát nem perelhető. Amikor a tisztviselő a volt kartelltagok elmarasztalását kérték, a gyárak jogi képviselői azzal érveltek, hogy nem az ő megbízóik alkalmazták a tisztviselőket, tehát nem is felelősek az elmaradt fizetésekért. Az iparhatóság az ügy alapos kivizsgálása érdekében a tárgyalást elnapolta.

D'ALBERT

A most meghalt világhírű zeneszerző, aki, mint nevezetes, 6 felségétől pált el és a hetedik házasságától csak a halál páltotta meg.

— Harmadszorra sikerült megszabadulni az élettől. Dicsőszentmártoni tudósítónk jelenti: Evek óta volt a Nitrogén-gyár kontinjának bérlelője Konecz Jenő 43 éves vendég. Konecz az utóbbi időben rendezett anyagi körülményei dacára a buskomorság és az életuntság jelei mutatkoztak úgy, hogy az utóbbi időben többször kísérelt meg öngyilkosságot. Az elmúlt hetekben a gyár egy félreeső helyén felakasztotta magát, de idejében észrevették és levárták. Más alkalommal belefeküdt az ágyába és meggyújtotta maga alatt a szalmazsákokat. A szobából kitóduló füstöt hamarosan észrevették és eloltították az égő ágyat. Végre pénteken délután visszavonhatatlanul sikerült Konecznak az öngyilkosság. Vett egy marék marószódát, melyet egy nagy vízspohárban feloldott és a romboló hatású mérges folyadékot egy hajtszára kiitta. A marószóda pillanatok alatt megkezdte pusztító hatását és Konecz eszméletlenül esett össze a kámin padlóján. A test zuhanására berohantak a családtagok, kik ecetes vizet itattak az öngyilkossal és azonnal beszállították a kórházba. A kórházban a leg gondosabb ápolás dacára sem tudták a szerencsétlen embert megmenteni, mert a maró folyadék a torkát és a nyelőcsővét teljesen szétrombolta. Rettenetes kínok között kiszenvedett anélkül, hogy eszméltre tért volna, vagy a rendőrség ki tudta volna hallgatni. Temetése vasárnap délután ment végbe óriási részvét mellett Székelyudvarhelyen, hova a holttestét a család elszállította.

Magyar Falu-Est március 13-án, vasárnap este 8 órakor a brassói laperegyletben. Legyen mindenki ott!

Országhatárokon átnyúló szenzációs büntett bontakozik ki a Bácságban

* BRASSÓI ORVOSI KOROKBÓL. Dr. Popp, röntgenológus, kórházi főorvos, külföldi utjáról hazaérkezett s kórházi tevékenységét újra megkezdte.

— Weisz Ilonka hangversenye. Az Astra konzervatórium népszerű vasárnap délelőtti hangversenymatinéinak során március 6-án délelőtti tartotta meg koncertjét Weisz Ilonka, akinek művészetét Brassó közönsége már régóta nagyra értékeli. Műsorát Schumann, Chopin, Bre-diceanu, Bartók, Dohnányi és Rachmaninoff műveiből állította össze, amelyek mindegyikét tökéletes művészettel tolmácsolta. Különös, csodálatos színe és mélysége van Weisz Ilonka játékanak és főleg Rachmaninoff két zongoradarabjánál érvényesült speciális felfogása. Bre-diceanu két román népdalát tökéletesen interpretálta, hangulati és dinamikai elemeinek abszolút érvényrejtésével. Weisz Ilonka művészete valójában már régen túlnőtt a lokális kereteken és igazi helye a nagy metropolisok hangversenydobogóján volna.

— ELOFIZETŐINK kísérjék figyelemmel a címkéjükön feltüntetett lejáratot. A lap zavartalan expedíciója érdekében gondoskodjanak idejében a lejárt előfizetés megújításáról s ha akár póstán, akár megbízottunk útján megújították az előfizetést, figyeljék meg, hogy 8 napon belül az új lejárati szerepel-e a címkén.

— HELYREIGAZÍTÓ NYILATKOZAT. A biharpüspöki vámhivataltól ma a következő nyilatkozat közlésére kértek bennünket: „A B. L. 1932. március hó 2-án megjelent 50. számában közlemény jelent meg, mely szerint Löwy Sámuel rabbi zsebébe a biharpüspöki vámhivatal egyik tisztviselője, aki a csomagok ellenőrzését végezte, a rabbinak az országba való visszatérte alkalmával cigareta meggyújtására szánt öngyújtót csempészett, majd ezt elővette s 1000 lej bírságot rótt ki. Az önk által közölt cikk nem felel meg a valóságnak, mert fel sem tételezhető, hogy a csomagellenőrzést végző tisztviselő oly fokra süllyedhessen, mint az önk cikke mutatja, lévén ez a tisztviselő „superior de taxaor valam” rangban s pályafutása egyébként is megalapozott. E vámponton valamennyi vámtisztviselő naponta tiszteltremelő és felelős személyiségekkel érintkezik. A fennnevezett rabbi podgyászainak megvizsgálásánál magyar és német nyelven megkérdeztük, van-e csomagjában, vagy nála valami áru, vagy tárgy, amely vámtaxa alá tartozik, vagy monopol-cikk, s ő azt felelte, hogy nincs, — majd revízió után megkérte, mutassa, mi van a zsebeiben, mert előbb látták, hogy valamit dugdos és megtalálák az öngyújtót, amiért az RMS-törvény értelmében egyezer lej pénzbüntetés vettették ki rá. Minden az érvényben levő törvények és rendeletek értelmében történt. Fentemlített kihágó jegyzőkönyvében egy általa írt és aláírt nyilatkozattal rendelkezünk, melyet mellékelünk is román fordításban, hogy az öngyújtó saját tulajdona volt és a revízióval nem jelentette be. Az újságukban közölt cikk által méltatlanul támadják a vámhivatal tisztviselőit, csökkentve egyúttal annak az intézménynek, melynek tagjai vagyunk, a méltóságát is azáltal, hogy alaptalan közleményeknek adtak helyet.” E helyreigazító nyilatkozathoz mellékelve van a rabbi deklarációjának másolata is, melyben elismeri, hogy az öngyújtó az ő tulajdona volt s hogy nem ismerte az öngyújtókra vonatkozó behozatali tilalmat.

CSALÁDI JELENET

— Ha nem vagy boldog velem, visszamehetsz az anyáddhoz.
— Nyomorult! Tudod, hogy a mamám meghalt.
— Éppen azért!

(Journal Amusant.)

Szövet és Selyem
Tavaszi ujdonságok
VESTIS-NÉL
BRASSÓ. LENSOR 22
legdusabb választékban
eredeti gyári áron kaphatók

Tavalyi áru mélyen
leszállított áron
kerül kiadásra

Izléses jól szabott
ruhákat
készít
Tellmann Béla
uriszabóosága
BRASSÓ, LÓPIAC 12.
Arésésekhez alkalmazkodva
mérsékelt árak
A központi hiteliroda tagja.

Alkalmai husvétli elárusítás!
Szőnyeg-TELLMANN & WOCET BRASSÓ BUZASÓF
ház
A szőnyegraktárunkon levő cikkeket husvétig mélyen leszállított áron árusítjuk
függönyök, szőnyegek, futók, butorszövetek, ágy- és ottomántakarók.
Olcsó linoleum maradékok

— Kolozsvár városa a földgáz bevezetéséről tárgyal. Tudósítónk jelenti: Közel tízéves harc folyik már Kolozsvár városa és a belga érdekeltségű gázgyár között, amely a várossal kötött koncessziós szerződést egyáltalán nem tartja be és úgy uzsorázza ki a reászoruló fogyasztókat, ahogy neki tetszik. A napokban a város egy öttagú bizottságot küldött ki annak a kérdésnek a tanulmányozására, hogy milyen módon vehetné át a város most már a gázgyárat, amely az 50 évre megkötött szerződés értelmében 1935-ben amugyis át kell menjen a város tulajdonába. A bizottság úgy találta, hogy bár jogilag az átvételnek most sincs semmi akadály, de olyan gazdasági megerősítéssel járna, amelyet Kolozsvár városa a mai helyzetben nem bírna el. A döntés alapján az interimár bizottság njra elővette a Földgáz társaság egy régi és eddig figyelmen kívül hagyott ajánlatát, amelynek megtárgyalására a társaság ki is küldötte a megbízottját. Arról van szó, hogy két év alatt bevezetik Kolozsvárra a földgázot és így, ha a belgák koncessziója is lejár, Kolozsvár egész gázellátása a város kezében lesz.

— HÁROMSZÉKI BENDE SANDOR HAZAT HAGYOMÁNYOZOTT A NYUGDIJAS TISZTEKNEK. Budapesti jelentik: Néhány héttel ezelőtt a magyarországi Ny. U. K. O. Sz. (Nyugdíjas Tisztek Országos Szövetsége), levelet kapott háromszéki Bende Sándor nyugalmazott századostól. A levélben azt írta Bende Sándor, hogy a békeszerződések miatt nem mehetett haza szülőföldjére, Háromszékre s azért Budapestben volt kénytelen házat építtetni magának. Nincs azonban senkije és semmije a szülőföldjén kívül s azért a házat a Nyukosz-ra hagyja. Bende Sándor február végén halt meg. Volt bajtársai testületileg kísérték ki a farkasréti temetőbe.

— 20 ezer lej a munkanélkülieknek, 50 ezer lej görögkeleti templom építésére. Dicsőszentmártoni tudósítónk jelenti: A napokban tárgyalta a kolozsvári Közigazgatási Vezérfelügyelőség a dicsőszentmártoni városi költségvetést, melyet több oldalról feleltek meg. A Vezérfelügyelőség a költségvetésben csak lényegtelen módosításokat eszközölt. A munkanélküliek segélyezésére az interimár nem vett fel egy banit sem, most Kolozsváron nagylelkűen 20 ezer lejt engedélyeztek e célra. A tisztviselők 192 ezer lejes lakbérét töltötték, csak a városi orvos és az óvónő lakbérét hagyták meg. A gör. keleti templom építésére az interimár 12 ezer lejt vett fel, melyet Kolozsváron 50 ezer lejre emeltek fel, ugyanakkor, amikor a többi egyház lélekszáma való tekintet nélkül 2000 lejt, azaz irdi és mondd kétféle lejt támogatást kap.

— Gimnázista tolvaj. Marosvásárhelyről jelentik: Pár héttel ezelőtt ismeretlen tettesek betörték Streruc község főszolgabíróházánál és ott a községi pénztárt felfeszítve nagyobb összegű pénzt vittek el. A csendőrség semmi nyomot sem talált és sokáig hiába kereste a tetteseket. A véletlen folytán jutott a hatóságok tudomására, hogy a községi pénztár tolvaja egy hatodik osztályba járó gimnázista, aki szabadságon volt otthon szüleinél. A fiatalokor tettes ellen megindult az eljárás.

HYMANS, BELGA KULGYMINISZTER

akit a kínai-japán konfliktus ügyében összeült népszövetségi értekezlet elnököül választottak.

— Gyermek a lángok között. Dicsőszentmártoni tudósítónk jelenti: Borzalmas szerencsétlenség történt Harangláb kisküüllőmegyei községben. Székely Sándor gazdálkodó nem volt otthon és a lakásban csak a felesége tartózkodott két kislával. Később Székelyné is átment a szomszédokba és egyedül maradt egy 5 éves és egy 2 éves gyermeke. Eddig még ki nem derített módon a szoba tüzet fogott. A szomszédok azonnal hozzákezdtek az oltáshoz, de a sűrű füst miatt ez ugyszólván lehetetlen volt. A szerencsétlen anya félőrülten, haját tépve szaladgált az égő lakása körül és erőszakkal kellett visszatartani, hogy ne vesse magát a lángok közé. A tüzet nagynehezen sikerült lokalizálni. Mikor beléptek, borzalmas látvány tárult szemük elé. A nagyobbik gyermek a sűrű füsttől már alig lélegzett, a kicsinek pedig a melle és a karjai teljesen meg voltak sültve. A gyorsan előhívott járóorvos mindkét gyermeket kezelés alá vette, állapotuk életveszélyes.

— AZ ERDELYI BIRAK ELEGÜLET. LENEK AZ UJ IGASZAGUGYI REFORM MIATT. Tudósítónk jelenti: A mióta dr. Pop Valér igazságügyminiszter nyilvánosságra hozta az igazságszolgáltatás megszervezésére vonatkozó új reformját, az erdélyi és bánáti bírák körében nagy az elégtelenség. A bírói kar úgy érzi, hogy jogtalanság fenyegeti különösen az előléptetésekkel kapcsolatos rendelkezések miatt, mert a javaslat nemcsak a helyhez rögzített előléptetési rendszer változtatja meg gyökeresen, hanem hibásan szabályozza a magasabb fórumokhoz való előléptések kérdését is. A bírói kar szerint az előléptésekkel az egyedül megengedhető válogatási feltétel csakis az előképzettség lehet, amelyet pályázat útján lehessen megállapítani. Ezzel szemben dr. Pop Valér javaslata a miniszter diszkrecionális jogára bizza a bíráknak a felsőbb igazságügyi hatóságokhoz való áthelyezését, illetve előléptetését, ami az érdekeltek szerint, a javaslat többi hibájával együtt, nagyon káros kihatással lesz az igazságszolgáltatás menetére.

— CSILLAG, MINT LAMPAGYÚJTÓ. Az 1933-ban Csikágóban megnyíló világkiállítást előkészítő bizottság azzal az ép oly eredeti, mint érdekes ötlettel foglalkozik, hogy a kiállítást csillaggal nyitja meg. A bizottságnak az a szándéka, hogy az egyik csillag fényének villamos árammá való átalakítása után gyújtja a lámpát a kiállítási palota hatalmas iolampáit és ezzel a jeladással nyitja meg a kiállítást. Bármily regényesen hangzik is ez, a technikai haladás mai állása mellett nem tartozik a valószínűtlenségek közé. Az egyik álló csillag sugarait óriási távcső lencséjével gyűjtik össze, amelynek fókuszában fotokamera lesz. A kamera megvilágított állapotban jó villamossági vezetékek. Amely pillanatban tehát a csillag fénye a kamarára esik, képes lesz az áram vezetésére, amely aztán működésbe hozza az iolampák felgyújtására szolgáló telepeket.

— Ha az utas utközben meghal. Tudósítónk jelenti: Nagyon kellemetlen kalandba sodorta Molnár Sándor és Téglás László kolozsvári soffőrök a véletlen. A kolozsvári egyetem sebészeti osztályán Lapedatu Felician, nadrági lakos megoperáltatta magát és néhány nappal a súlyos műtét után annyira erőt vett rajta a türelmetlenség, hogy azonnal haza akart menni. Hiába figyelmeztették az orvosok az 55 éves embert, hogy Kolozsvártól a krassómezei Nadrag községig olyan nagy az út, hogy könnyen az életébe is kerülhet, Lapedatu nem hallgatott rájuk, hanem magához kérette Székely Ferenc autóvállalkozót és megállapodott vele, hogy szállítsa haza. Székely megbízásából Molnár Sándor és

A fogak csunya lerakódása

a legszebb arca tiszta és élénk. A száj kellemetlen szaga visszatartólag hat. Mindkét szépségéből tehát már egyszeri használat után megszűnteti a csodálatos üdítő **Chlorodont**-fogpép. Használata után a fogak gyönyörű elefántcsont fényt nyerne, még az oldalukon is, különösen, ha egyben az a csőre szerkesztett fogazott sörte **Chlorodont**-fogkefével használjuk. A fogkefék között, a száj rossz szagát okozó rothadó ételmaradékokat teljesen eltávolítja. Próbálja először egy tubussal meg. **Chlorodont**-fogpép, fogkefe és szájvíz mindenütt kaphatók. Valódiak csak a kék-fehér-zöld csomagolásban. **Chlorodont** felirattal.

Téglás László soffőrök még a mult kedden délután 3 órakor el is indultak Lapedatuval hazafelé. Eltelt három és fél nap, de a két soffőr nem tért vissza Kolozsvárra. Szombaton délből Székely Ferenc megjelent a rendőrségen és jelentést tett erről a különös esetről. A rendőrségen csakhamar kiderült, hogy másfél órával ezelőtt, a gyulafehérvári rendőrség éppen aziránt érdeklődött telefonon Kolozsvártól, hogy kezeltek-e a klinikán egy Lapedatu nevű embert. A nyugtalankodó tulajdonos kérésére a bűnügyi osztály ismét felhívta a gyulafehérvári rendőrséget, amelytől megtudta, hogy Lapedatu Felician pénteken meghalt és emiatt a két soffőrt letartóztatták. Arra vonatkozólag, hogy keddtől péntekig hol és merre járt a beteg utas, val a két kolozsvári soffőr, nem tudott felvilágosítást adni a gyulafehérvári rendőrség, amely ezek után természetesen szabadlábra helyezte Molnár Sándort és Téglás Lászlót. Amikor a két soffőr végre hazakerült, kitünt, hogy azért maradtak el olyan sokáig, mert Lapedatu utközben többször is nagyon rosszul lett és ők táviratoztak Nadragra, hogy valamelyik hozzátartozója jöjjön el a beteghez, de nem jelentkezett senki és így a hiábavaló várakozásokkal telt el az idő.

— Tiltott műtét vádjával hurcolták meg két kudzsi ri orvost. Déváról jelenti Dr. Molnár Sándor és dr. Dobocan kudzsi ri orvosok, 1929 november havában Costea Eugénia 23 éves kudzsi ri lányon műtétet hajtottak végre, mert saját, valamint dr. Robu vármegyei főorvos diagnózisa szerint, előrehaladott tüdővészben szenvedett. A szülői ház nál végrehajtott műtét után a leány pár napra meghalt. A műtétet végző orvosok ellen az ügyesség tiltott műtét címén vádat emelt. A hulla annak idején exhumálva is lett s a boncolás során is megállapítást nyert a tüdőbetegség. Ez alapon, valamint a tárgyalás során meghallgatott dr. Stancu kolozsvári egyetemi orvos szakvéleménye alapján a törvényszék a meghurcolt orvosokat felmentette. Az ügyész a felmentés miatt felelőzést jelentett be.

DECSEY ZOLTÁN:

142

A SIRO VÁROS

— Az sem fog nehezen menni. Két ár-tány megteszi.

Az öreg kedvére kibeszélte magát. Börtönleányait mondta el. Az a négy nap nem is lett volna tulságosan kellemetlen, egész jó társasággal volt együtt, a főispánnal, meg a konviktus kormányzóval, csak az volt a fene kellemetlen, hogy egy kürblijük volt és ritkán ürítették. A koszt igen vékony, leves és olykor-olykor keményre főtt galuska. Nagyon gyakran gersli.

— Gyalog nekivágok a falumnak és estére bevágok egy fél oldal szalonnát. Fekete retekkel. Soha így még nem vágyakoztam szalonnára és fekete retekre. Az jó! — Az előre elképzelt gyönyörűség érzésében megnyalta a szája szögletét.

El kellene menni Zilahyhoz és beszélni vele. Nyugtalanul forgolódott az ágyában és folyton ujját és ujját tervek szöött.

De ha nem fogadja? Vagy ha újból úgy bánik el vele, mint a multkor?

Reggel nyolc óra tájban kopogtattak az ajtaján. Szekeres elvtárs volt a korai látogató.

— Érttem jött ugy-e? Ellenforradalmár vagyok, ugy-e? Hát csak gyérünk.

Széles mosolygás ült ki a detektív arcára.

— Tréfás kedvében van szerkesztő elvtárs. De tényleg magáért jöttem. A vádbiztos elvtárs hivatja.

— Azonnal.

Gyorsan öltözött és néhány perc múlva Szekeres kíséretében megindult a törvényszéki palota felé. A hirdetőszlopokat új plakátok borították. És minden plakátról leordított nagy betűkkel a szó: Sorozás.

Zilahy feltűnő nyájassággal fogadta. — Azért hivatam, Végh elvtárs, hogy értesítem róla, pártfogoltjának megkegyelmezték.

Ugy érezte, hogy minden feszültség elmúlik róla. Megkönnyebbülten sóhajtott:

— No, hála az Istennek! —

Ha jobban figyel, észreveszi a gunyt Zilahy hangjában.

— Nagyon jó pártfogói voltak ennek az embernek. Garbai, sőt maga Kun Béla szolt az érdekében. Még a fegyházbüntetést is elengedik neki. Csak a frontra kell kimennie.

— Mikor kerül szabadlábra?

— No, csak ne ilyen hevesen. Éppen ezért kérttem. Pattonay barátja nagy bünt követett el és valamiképp meg kell lakolnia. Lelkileg végig kell éreznie azt

a szenvedést, amit a halálbüntetés jelent. Aztán megtarthatja nyomorult életét.

— Nem... értem, — hebegte Pista.

— Nem kell sokat magyaráznom. Tudja jól, hogy a halálbüntetésben nem az ítéletnek a végrehajtása a szörnyű, hiszen a haláltusa csak másodpercekig tart. Hanem azok az órák és azok a percek borzalmak, amelyeket a halálra ítélt addig tölt el, amíg a vesztőhelyre kerül.

Még midig nem értette, hogy mire céloz a vádbiztos. Kérdő szemekkel nézett — Pattonay még ma este szabadlábra kerül, erre szavamat adom. Este hat órakor eljőhet érte. Jelentkezzen Szekeresnél, ő majd kiadja a foglyot. Megkapta az utasítást.

Pista meghajtotta a fejét.

— Köszönöm.

— Várja a végét, ne köszönjön semmit. Ilyen könnyen mégsem szabadul a barátja...

— Dehát...

— Ő ezt még nem tudja. Nem sejt, hogy nyomorult életét megmentheti. — Ugy hiszi, hogy most reggel végrehajtnak rajta a halálos ítéletet.

— Az Isten szerelmére!

— Ne emlegesse annyit az Istent. A szovjet judikaturájában ez az ur nem tényező.

— Köröngöm...

Már kikönyörögte a barátja életét. Tegnap este hivatalosan közöltem Pattonayval, hogy ma reggel fél kilenckor ki fogjuk végezni. A törvényszék udvarán. Főbelevik. az éjszakát a siralomházban töltötte.

— Szörnyű...

Egész derekasan viselkedett. Levelet írt az egész éjszaka. Itt vannak a levelei. Három levelet emelt fel az asztalról. Az egyiket a haálraitelt Pistához intézte.

KACSEK SÜTEMENY KÉRJEN MINDENÜTT VEKNI KENYER

KACSEK SÜTEMENY KÉRJEN MINDENÜTT VEKNI KENYER

MARCIUS 9

BRASSO „Modern Mozzó” Telefon 518	
Ma utoljára a hangulatos német filmoperette „A vőlegény özvegye” „DIE BRÄUTIGAMSWITWE” Mártha Eggert, Georg Alexander. Szenzációs Journal Miss Európa választás és a Német Bobby-csapat tragédiája.	Holnap, keddtől Premier! Arthur Schnitzler regénye nyomán „Elza kisasszony” Elisabeth Bergner a főszerepben.
Kedden d u 3-5 ig Natiné GRETA GARBO „ROMÁNC”	

B. L. 6. ÖLDAL

Sorsdöntő választások

A parlamentáris és demokrácia korszakában rengeteg sok a választás, mert a népkarát csakis úgy érvényesíthet, ha a néptől gyakran megkérdezik, hogy tulajdonképpen mit is akar. Régen nem fordult elő, hogy egy és ugyanazon évben annyi döntő választás törődjék össze, mint az Ur 1932-ik esztendőjében. A német és amerikai köztársaságok elnököt választanak, Franciaország és a legnagyobb német tagállam, Poroszország felújítják országgyűléseiket. Ezek oly fontos események, hogy mellettük a kisebb választások Bajorországban, Württembergben, Wienben, Alsóausztriában háttérbe szorulnak.

A francia képviselőház jobboldali többsége mindenféle manőverhez folyamodik, hogy a választásokat kitolja. A költségvetés van napirenden s annak a sajátos látványnak lehetünk tanúi, hogy míg az ellenzék alig szólal fel s az egyes tárcák nál legfeljebb egy-egy szónokot állít, addig a kormányzó pártok huzzák a tárgyalást s a valószínű obstrukciót folytatnak? Miért? Jobboldali pártok maguk is biztosra veszik, hogy a választásokon kudarcot fognak szenvedni, sőt lehet, hogy ez a kudarc valószínű vereséggé fog kifejlődni. Egyedüli reményük, hogy a porosz választásokon megbukik az eddigi szociáldemokrata-katolikus-demokrata többség s helyette a nacionalista pártok és Hitler koalíciója kerül uralomra. Azt szeretnék tehát, hogy a francia választások időbeli sorrendben a porosz után következzenek, mert akkor agitációjuk könnyebbé válnék, mert egyszerűen azt mondanák: Lám, megmondtuk előre, hogy Németországgal szemben csak az erős kéz politikája lehetséges! Most van szó a leszerelésről, most lehetne megteremtteni a többévtizedre kiható béke alapjait s íme a német nemzet többsége úgy válaszol, hogy megbuktatja azokat a pártokat, amelyek a békepolitika hívei s kormányra juttatja a legszélsőbb nacionalista elemeket!

A közelmúlt eseményei nem igazolják ennek a számításnak a helyességét. A választások úgy német mint franciaországban elsősorban belpolitikai kérdések és osztályérdek után igazodnak s a külpolitikai problémák csak második vagy harmadosorban jönnek tekintetbe. 1924. áprilisában Németországban a weimari alkotmány és a békés politika pártjai, főleg a szociáldemokraták döntő vereséget szenvedtek, a kommunisták s az akkor még Ludendorff vezetéke alatt állott horogkeresztesek nagy diadalt arattak, a parlamentnek legerősebb pártja a nacionalisták lettek, akiknek a szociálisták kénytelenek voltak a birodalmi gyűlés elnöki székét is rövid időre átadni. A francia jobboldali többség ekkor is elhuzta a választásokat, abban a reményben, hogy a német választási eredmény a francia választásokat szintén nacionalista irányban fogja hajtani. Ez a remény nem teljesült, mert az 1924. május 11-iki választásokon a baloldali kartell győzött, Millerand köztársasági elnök és Poincaré miniszterelnök kénytelenek voltak helyüket elhagyni. Az ellenkező esetre is van példa, 1928. áprilisában a francia választásokból jobboldali többség került ki. Röviddel ezután folytatók le a német választásokat, a szociálisták nagy győzelmet arattak, a kommunisták nagyon csekély eredményt értek el, a Hakenkreuzler pedig majdnem teljesen kibuktak. Nem mondom, hogy ha Hitler az elnökválasztáson győz, hogy ennek ne lenne a francia közvélemény kialakulására befolyása, de a jelek arra mutatnak, hogy Hindenburgot talán az első, de a második szavazásnál biztosan megválasztják.

Ép oly sorsdöntő az amerikai választás is, mert addig, amíg ez le nem zajlik, Amerika se a reparációk, se a hadiadások, sőt még a leszerelés kérdésében se foglalhat el végleges álláspontot. 1924-ben a német és francia választásokkal egyidejűleg Amerika is elnököt választott, de akkor már jóelőre biztos volt, hogy őszszel a hivatalban levő Coolidge elnököt nagy többséggel fogják megválasztani, úgy, hogy a külpolitika szempontjából ez a választás teljesen érdektelen volt. Most azonban rendszerváltozásra van kilátás: megtörténhetik, hogy Hoover elnök és republikánus pártja elbukik a választásokon és a demokraták, akik a képviselőházban ugyis többségben vannak, hatalomra jutnak. Nem valószínű ugyan, hogy a demokraták más külpolitikát fognak csinálni, mint Hoover, de többségük érzetében meg fogják próbálni azokat a kérdéseket eldönteni, amelyeket Hoover most függőben hagyott kénytelen.

Március 13-ika az első stáció azon a nagy úton, ahol a világpolitika eseményei játszódhatnak le. A német elnökválasztás első eredménye után már tisztábban fogjuk látni a helyzetet.

Venizelos hivatalosan bejelentette Görögország fizetésképtelenségét

Athén, március 7.

Venizelos görög miniszterelnök szombaton délután bejelentette a kamarában, hogy

Görögország fizetésképtelenné vált, külföldi adósságainak a részleteit nem tudja fizetni s egyben fel kell függesztenie az aranystandardot, valamint a legtöbb kedvezményre vonatkozó szerződéseket.

A miniszterelnök bejelentése nem keltett különösebb feltűnést, mert a helyzet már mindenki tisztában volt és várta annak hivatalos leszövezését. A miniszterelnök egyben azt is bejelentette a kamarában, hogy amennyiben nem jön külföldi segítség, úgy a kormánynak be kell jelentenie a lemondását s át kell adnia a helyét a nemzeti egység-kormányának.

Büntény, vagy baleset

Kelenföld közelén egy ismeretlen urinő összeroncsolt teste feküdt a síneken

Budapest, március 7.

Kelenföld határában, a vasúti sínek mentén, a pályaudrók egy idősebb urinő eszméletlen testére akadtak az elmúlt éjszaka.

A rendőri bizottság kiszállása után a rendőrorvos megállapította, hogy az eszméletlen uriaszony fején és karján súlyos sérülések vannak, amelyek esetleg halált okozhatják. A jelek arra vallanak, hogy bűntény történt, bár az sem lehetetlen, hogy az uriaszony balesetnek esett áldozatul.

A rendőrség feltevése szerint a bűntény valószínűbb. Az áldozat előkelő ruhájából ugyanis

ből ugyanis

arra lehet következtetni, hogy gazdagabb nőről van szó,

akinek nem lehetett semmi oka, hogy a lucskos tavaszi időben a pályatest mellett sétáljon egyedül.

Az elfogadhatóbb fellelés az, hogy az uriaszonyt vonatból a vonatban egyetlen ütessel elkábították, kirabolták, s aztán kidobták a robogó vonatból.

Erre vall az is, hogy az áldozatnál semmi értéket nem találtak és kezításkája is hiányzik, amiért a személyazonosságát sem sikerült eddig megállapítani.

Csak tavasz ne jönne sohasem...

TAVASZI SZENZÁCIÓK az aradi pocsolya-frontról...

A tesztbeállító botanikus kert, a mértékűlén készült monográfia, a köznyuszó villanygyár — hogy a pocsolyákról ne is beszéljünk

Arad, március 7.

Már-már senki sem bízott benne, hogy mégis csak eljön, mégis itt van. Megkészt, megvárakoztatott, de végeredményben is: itt a tavasz.

Itt van: olvadással, pocsolyákkal, megélénkült vérkeringéssel, itt van a tavasz. Új tervek, új gondolatok minden vonalon, de főképp papíron. Mert a tavasz a fa-gondokat enyhítette ugyan, de döbbenve tapasztaljuk: valódi életet, újjáéledést nem hozott! A frissebb élettempót, a tavaszodó munkakedvet csak markirozzuk a tavasz küszöbén és a valóság az, hogy belefutadunk a tavaszi pocsolyákba.

Itt van például Arad...

Igen, mondjuk: itt van például az aradi városi tanács. A torony alól újabb és újabb tervek pattannak ki s a gyanútlan szemlélő azt hiszi, hogy Aradon tejbemájba uszik, ha polgármesterének s városvezetőségének egyéb gondja és baja sincs, mint hogy ezekkel a programokkal törődjék.

Aradon például — botanikus kertet létesítenek. Egyelőre 100 ezer lej invencióról van szó, azonban nem is itt van a hangsúly, hanem ott, hogy a botanikus kert nem jelent egyebet, mint két vagy három testhezszabott gondatlan állást, két-három román szerencsefi számára... Ma, a válság tultengése, a nyomor háborgása közepette: ma botanikus kertet kap Arad csak azért, hogy a polgármester egy-két-három jóemberének ne legyenek tavaszi gondjai...

Hát nem azt hihetné egy gyanútlan szemlélő, hogy Arad tejbemájban fürdik? Pedig, ha jól megnézné, látná, hogy hőlében, szennyvízben fürdik ez a város.

A belváros utcáin még ma is ott áll a januárban esett hó s a nagymennyiségű hótomog olvadása úgy tulterhelte a város csatornahálózatát, hogy az egyébként igen jó hálózat felmondotta a szolgálatot. Az aradi Szabadság-tér egyes házainak pincéit elöntötte a víz, a Szabadság-térről pedig kocsival fuvarozták el a mindent elöntő hólevet! Valóban épületes látvány volt ez, csak úgy, mint az aradi belvárosi utcák, amelyeket vastagon borított az ittelejtett s most szétáposott hó leve. A külvárosi utcákról nem is beszélve, mert itt, ezeken a helyeken egyenesen

életveszélyes a közlekedés...

És, mialatt az emberek a hőlében evickélnek, sok mindenről tárgyalnak. Így sok szó esik arról a hatalmas összegre kalkulált városi „monográfiáról”, amelyekre a város most akar pályázatot kiírni. Sokan vannak ugyanis, akik határozottan tudják, miszerint a pompás írásmű már rég elkészült egy aradi román tanár tollából és a pályázat kiírása már csak formáság lesz a máris benyújtott írásmű honorálásához...

Tényleg. Akik megtalálják a kapcsolatot a torony alatti irodákkal, azoknak nincs rossz dolga Aradon. Itt van a villanygyár, amely szabadon sanyargatja a város polgárságát, anélkül, hogy bármilyen szankciót is foganatosítanak ellené.

Nemrég történt, hogy feljelentés érkezett a város vezetőségéhez, amelyben bejelentik, hogy a villanygyár évek óta megkárosítja a várost.

Ez a művelet, állapítja meg a feljelentés, a város polgárságát is megkárosítja, amennyiben ha a villanygyár ki-vonja magát a közterhek viselése alól, ezt a polgárság saját zsebében érzi meg!

A vizsgálat meg is indult, a kiküldött vizsgálóbiztos megállapította, hogy a villamosüzem komoly összegeket nem fizetett be s a vizsgálóbiztos benyújtotta jelentését a polgármesterhez, kérve a megfelelő szankciók alkalmazását. No és, mi történt erre? A polgármester saját kezével irta rá a jelentésre, hogy „kétségtelen, miszerint jóhiszemű tévedésről van szó” (immár évek óta!) s ezért „komolyabb szankciókra nincs szükség!”...

A napokban ismét feketeszecs-vadászat volt Aradon. Egy fővárosi vezérinspektor adózatlan szeszit keresett. Ugy látszik a tavasz a pénzügyminisztériumban is új reményeket gerjesztett a feketeszecs irányában, azonban a vezérfelügyelő ur feketeszecs helyett csupán fekete pocsolyákat talált...

Mint ahogy, ha egyáltalán, jól megvizsgáljuk ezt a várost, akkor a dolgok lényege tájkán igazán csak fekete pocsolyákat találunk...

(B. K.)

A magyar külügyminiszter külföldi utazása

Budapest, március 7.

Valkó külügyminiszter tegnap rövid tartózkodásra Rómába, Genfbe, onnan pedig Párisba utazott. A magyar külügyminiszter utjának az a célja, hogy a dunai államokkal kapcsolatban felmerült Tardieu-tervről személyes érintkezés útján közelebbi tájékoztatást nyerjen.

Megakarták ölni a moszkvai német követet

Moszkva, március 7.

Stern német származású diák szombaton Moszkva egyik utcáján revolveres merényletet követett el Tvardovszky, a moszkvai követség egyik tanácsosa ellen, amikor az autóján elhagyta a követség épületét. Stern, akit a merénylet után elfogtak, ma kihallgatták, de nem hajlandó tettének okát adni. Egyébként a hatóságok azt hiszik, hogy Stern nem is tanácsost hanem magát a német követet, Dirksent akarta megölni.

Felmerült az a gyanu is, hogy a merénylet elmebeteg.

Megszalasztották a finn fascistákat

Helsinki, március 7.

A finn kormánycsapatok lassan felülkerekednek a nemzeti-fascista lappokülönítményeken. A karhatalom tegnap megtisztította a mantsaelei postahivatalt, amelyet a lázadók megszálltak. A kormánycsapatok megjelenésére a lappomozgalm résztvevői egymásután térnek vissza otthonukba. A kormány reméli, hogy a legrövidebb idő alatt sikerül a nemzeti-fascista mozgalmat teljesen levernie.

Endresz György Rothermere vendége volt

Budapest, március 7.

Endresz György, óceánrepülő, vasárnap este Londonból hazaérkezett Budapestre. Endresz három héti tartózkodott az angol fővárosban, ahol Rothermere lord vendége volt s ahová eredetileg csak nyolc napra ment. London előkelő és sportkörei annyi ünneplést rendeztek a magyar óceánrepülő tiszteletére, hogy a nyolc napra tervezett látogatás három hétre nyúlt ki.

Endresz kijelentette a budapesti újságíróknak, hogy március végén újra Amerikába megy, ahol Rothermere lord támogatásával és költségén propaganda repüléseket végez.

Gummiból kapnak a pesti rendőrök

Budapest, március 7.

A rendőrfőkapitányságon nagy tanácskozások folynak a fővárosi rendőrség átszervezésére vonatkozólag. Hivatalos helyről kiszivárgott értesülések szerint a távozó Bezzegh-Huszár főkapitány helyét minden valószínűség szerint Feren-czy Tibor eddigi kerületi főkapitánnyal töltik be. A kinevezést hírek szerint kedden ejtik meg és az új főkapitány nyomában el is foglalja helyét.

A tanácskozások során egyébként azt is elhatározták, hogy a rendőrlegénységet külföldi mintára gummibotokkal szerelik fel, mert a gummibotok utcai tumultu-soknál és a rendezavarassá fajuló tüntetések-nél eredményesebben használható és kevésbé veszedelemesek, mint az eddigi eszközök.

— A DNYESZTER ÉS A BÉKEREVI-ZIÓ. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári román ifjuság pártállásra való tekintet nélkül blokkot alakított, amely elhatározza, hogy jövő vasárnap, március 13-án nagy nyilvános népgyűlést rendez, a melyen tiltakozni fog a bolsevista határ-ország által a Dnyeszter partján rendezett vérfürdők ellen. A blokk elnöke dr. Moldovan Valér volt erdélyi miniszter. Ugyanezen a gyűlésen szóba kerül „a budapesti revízió propaganda” kérdése is. A román ifjuság, elsősorban természetesen az egyetemi diákság úgy tervezi, hogy ezután minden vasárnap fog népgyűléseket tartani, amelyeken a különböző román nemzeti kérdésekben kíván állást foglalni.

A BÉBI

Utóljára Krisztus születésének évében fordult elő hasonló hajsz a Gyermek után, mint most, Amerikában, ahol elrabolták ezt az Augustus-Károly gyereket, a Lindberghét, Amerika reménységét. — És megszállták a hídakat és eltorlaszolták az utakat és fegyveres emberek jártak házról-házra, keresni a Csecsemőt, anyák sikoltottak, apák rikoltottak, egész Jeruzsálem talpon volt és szörnyűséges izgalom szállta meg a lelkeket. Hol a Gyermek? — Mulrooney rendőrfőnök tízezer talentumot tűzött ki megtalálására, harminchétezerháromezretet detektív kereste az államokban, a miliciát mozgósították, Lindbergh vezetésével kétszázötven repülőgép szállt föl, hogy kikutassa az elrejtett völgyeket és sziklaüregeket, — már várom, hogy mikor fordul vissza a Csendes óceánról az ott sportoló kétszázhat hadihajó, összesen három-ezerkilencszáznyolcvan ágyúval, s csapat-papot, napánt, kínait elfelejtve, mikor veti magát az elvetemült gyermekrablók nyomába.

A jó öreg Heródes csettintene a nyelvével, ha olvasná az újságokat. Ez aztán a keresés. Jobban csinálják, mint annak idején...

Tisztelet és becsület Lindberghnek és fájdalmának, de talán mégis túlzás ez. Vagy, ha nem túlzás, az amerikai nép egyik hisztérikus színgyöngyességének tanúja. A bébikultusz ki-csattanása. Tudjuk, hogy Amerika szeret a „biggy baby” pózában tetszelegni, az egészséges, erős, szépmérvényű, naiv, tiszta és ártatlan csecsemő pózában, aki akármit tesz, ártatlanul teszi, mert fiatal még. Ezzel sem veszi, hogy a bébikultusz a beszámíthatatlanság apoteózis a alapvetően más, mint az európai bébikultusz a Madonnával és a Gyermekkel. Amerika elsősorban önmagát látja bábának. Azután mindent, ami amerikai. A leány akkor szereti a fiút, ha nagy, erős, de olyan, mint a bébi: ártatlan, kékszemű, szőke s hatalmas karjai ellenére gyönyörűen lehet babusgatni. Csak semmi férfiaság a fiúknak férfiaság teljességén kívül. A fiú — természetesen — ugyanígy szereti a leányt, durcás, akaratos, csodaszép, elkényeztetett, vástört bébiként, s ez ideálja valami sportoló Nóra-szerű lény, a ki egyszerre rabszolganő és uralkodónő. Régi divat, a mohamedánoknál ma is meg van. A bébi magas rangot töltnek be a társadalomban, nem csoda ez ott, ahol a társadalmat nők irányítják. Az amerikai vezető férfiak szentimentalizmusa megegyezik a kispolgáréval, izlésük, mentalitásuk is, valamennyiükben egy érzelmes mosónő lelke rejtőzik, nem csoda, ha Hoover törvényjavaslatot nyújt be a kongresszusban a leghíresebb bébi elrablásával kapcsolatban.

A bébi! Az amerikaiak a dollárt is elfelejtik, ha róla van szó. A világháborúban a franciák siránkozó hangon mesélték New Yorkban, hogy a poroszok francia bébiket reggeliznek. Nyomban megtörtént a hadüzenet, mert egyetlen amerikai sem viseli el ezt a borzalmat, életét és vérét áldozza a bébievők megfékezésére, s különösen, ha dollárokat kereshet színmesszéjével. — Viszont tavaly a német propaganda azazl hatotta meg az amerikaiakat, hogy a német bébi éheznek, s a Hoovermoratóriumot megszavazni e pszichológiai előkészítés után, csupán a forma kérdése volt. A bébi-komplexum kijátszásával minden elérhető Amerikában.

Nem csoda, ha a kis Augustus-bébi eltűnése ugyanolyan emóciót vált ki, mint egy világháború kitörése. A leghíresebb bébi eltűnt. A nemzet bébijel! A sporthős és a pénzfejedelm családjának kereszteződéséből származó gyermek. Most látjuk csak, milyen nagy fiú Lindbergh Amerikában. Még lesz belőle valami, s ha más repülő, például Franco Spanyolországban, Eckener Németországban, jelentős politikai karriert futottak be és elnökjelöltek voltak, vagy negatívan Nobile Olaszországban, nem tippelünk félre, ha Lindberghnek nagy politikai jövőt jósolunk. Akinek a

gyermek ilyen híres már. Bezzeg, nálunk, Európában, nem lelkesednek ennyire. Rousseau kitalálta ugyan a gyermekkultuszt, de saját gyermekeit a lencsékbe dugta. Ki beszél nálunk hírességek gyermekeiről? Ki beszél Krausz Simon fiáról, s ha ő néha talán „nemzeti ügy”, a fia már nem az. Vagy Fedák Sári leányáról? Chevalier kap-e Párisban naponta leveleket, amelyek gyereke hógylétéről érdeklődnek? Nem igen. Azt mondjuk, ritkán jön valami jobb a jó után, s véleményünk szerint a nagy emberek gyerekei félresikerülnek. A lübecki tragédia sem váltott ki nagyobb emóciót, meghaltak, hát meghaltak. Amerika hadat üzent volna, ha ilyesmi történni, mi vállat pontunk. Nekünk fölöslegünk

van gyerekekben. Kár, hogy Amerikában sem rózsára ágyazott az élet, küldenék néhány százezer csecsemőt, ahogy küldtünk a múlt századokban. Mi már nem szeretjük a kezdeteket, az indulást. Nem sok jót várunk tőle.

Odáig nem jutottunk még, ahová a hinduk és a kínaiak, akiknél a születés és a gyermek semmi, ellenben a halál szép, nagy, ünnepe, kívánság és tisztelt dolog; de ott sem vagyunk, ahol Amerika, óriási bébikultuszával. Mi a legrosszabbban állunk: indifferensek vagyunk: születés, halál egyremegy. Kissé fáradtak és elfásultak. Ha mosolygunk is, mégis irigkedve nézünk Amerikára, ahol az Augustus-bébi elrablása ennyire fontos dologgá tudott lenni.

Még mindig nincs meg a Lindbergh-gyerek

A kétségbeesett Lindbergh két banditának adott megbízást

Newyork, március 7. Az elrabolt Lindbergh-gyerek még mindig nem került elő.

Lindbergh tegnap, végső elkeseredésében, megbízta a newyorki alvilág két ismert vezérével, Salvy Spitalet és Irving Bitzet hogy ők kutassák fel gyer-

meke elrablót és egyezzenek meg vele.

Az a feltevés, hogy a gyermeket Lindberghék Johnson nevű volt sófförje, a gyermek Betty nevű gondozónőjével összejátssza, rabolta el, még nem nyert beigazolást.

A Miss! A Miss!

Kinos konfliktus előzte meg a Bánság legszebb leányának megválasztását

Temesvár, március 7. A temesvári román újságírók szombat este nagyszabású bált rendeztek, a melyet Miss Bánság és Miss Temesvár megválasztásának kötötték össze. Közvetlenül éjjel után, a missek megválasztása előtt, kinos incidens zavarta meg a bál emelkedett hangulatát.

Ugyanis a temesvári Politechnikumnak mintegy száz hallgatója benyomult a terembe és hangos tiltakozással igyekezett megakadályozni a választást.

Uralteanu megyei prefektus csendesíteni igyekezett a diákokat, akik azonban eddigi elhallgatási módszereiktől eltérően, hangos éljenzessel fojtatták bele a prefektusba a szót. A prefektus után a temesvári rendőrfőkapitány igyekezett a

diákokat visszavonulásra bírni, ezek azonban vállalkra kapták a rendőrség vezetőjét és mintegy tüntetőmenetben kivitték a teremből.

Miután a diákok a terepet megtisztították a hatóságok embereitől, az egyik ifjú beszédet tartott, melyben megindokolta egyébként éppenséggel nem csudálatos tiltakozásukat. Az érdekes indokolás odakonkludált, hogy

a zsűri tagjai nyersen szemlélik a résztvevő hölgyek formáit, ami a jóízűségbe ütközik és erkölcsellen.

Végül a diákok eltávoztak és ezután a résztvevő közönség és a zsűri Jonescu Totilda kisasszony személyében a Bánságnak, Löbl Odette urleány személyében pedig Temesvár városának adott új misst.

Gyilkossági Rekonstruálták a Grivita-uti rablógyilkosságot

repriz — rádiószó mellett

Bukarest, március 7.

Végül a Grivita-uti kettős rablógyilkosság tettesét valóban elfogták.

Mint ismeretes, amíg eddig a megnyugtató eredményhez érkeztünk, a rendőrség ezer és néhányszáz gyanúsítottat vett őrizetbe, akik közül ötven-hatan „teljesen beismerő vallomást” tettek. Beismerték a tettest és részletesen vázolták a módokat, melyekkel az áldozatokat eltették láb alól. Az egyik például azt mondotta, hogy megfojtotta őket, a másik viszont revolverrel követte el a tettest, — míg a valóságban agyonszúrták mindkettőt.

A rendőrség mindahányszor elfogott egy-egy gyilkost, megverte a hirtarangozat és a nyilvánosság előtt agyoncicsérte önmagát.

Ez a jellemző a nálunk szokásos nyomozati rendszerre. Nem törődve a személyi szabadság elvével, százával cipelik be a fogdába az ártatlan polgárokat. Nem törődve azzal a törvényjavalattal, mely testi épségüket még a policisták ellen is védené,

féltucat gyilkost és féltucat beismerő vallomást produkálnak, amíg a véletlen az igazi tettest kezeik közé szolgálatja.

Külföldön tökéletes diszkrécióval, tiszteltetjes távollásból, hirtarangozat nélkül, heteken és hónapokon át folyik a nyomozás.

Nálunk a polgári szabadság városligeti pofember.

REKONSTRUALJAK A GYILKOSSÁGOT

Egyébként a fővárosi rendőrség Enache Jon Constantinnal a Calea Grivitein, a büntény színhelyén, rekonstruáltatta a rablógyilkosság lefolyását. Ez a rekonstrukció amellé bizonyított, hogy a tettes valóban Enache, Amikor az autó megállt a ház előtt, az elvetemedett fiatal ember kiugrott a kocsiából és minden habozás nélkül tartott a lépcsőkhöz fel a lakás felé, ahol tettét elkövette és ezzel tanúságot tett arról, hogy a helyszínt

kitűnően ismeri.

Ezután megkezdődött a drámai színjáték.

Az előszobában megszólaltatták a rádiót és így a rekonstrukción teljes volt az eredeti bünténynek még a hangulata is. Egy gyermekeleány és egy ifjú asszony eljátszották az áldozat szerepét.

A fiatal gyilkos rájukrohant, fojtogatta őket, színtelt leszurási mozdulatokat hajtott végre és általában kifogástalanul hajtotta végre feladatát.

A szomorú színjátékot végignézte a meggyilkolt asszony férje is és közöttte és a tettes között a rekonstrukció folyamán drámai és kinos jelenetekre került sor.

Sport

Németország — Svájc
2:0 (1:0)

Lipsee, március 7.

Csaknem husz éve nem volt Lipcsében országközi válogatott labdarugó mérkőzés, érthető módon tehát hatalmas érdeklődés előzte meg a tegnapi meccset. A stadion töltötte meg. A 17-ik Németország — Svájc mérkőzés a németek könnyű győzelmét eredményezte.

A német csapat sorozatánál támadásba lendült és a lövések sűrűn követték egymást a svájci kapu előtt. Mindamellé az első gól csak a félidő utolsó perceiben esett. A 43-ik percben Richard Hoffmann 11-esből küldi hálóból az első gólt.

Szünet után a német fölény még kiribbá válik. Kornerek sorozatát érik el, de a svájci védelem részen van és elszántan védi a kaput. A 20-ik percben Svájc

FAISKOLÁK ES SZOLLOUTVÁNYTELEPEKRE
AMBROSI, FISCHER & CO.
AIUD, JUD. ALBA
ÁRJEGYZÉK DUTALAN.

is eredménytelen kórnerhez jut. Rövidesen azonban a német csapat eredményes. Hoffmann bevágja a második gólt is.

A német csatársort ezután felforgatják, azonban az új összeállítású csatársor sem tud újabb eredményt elérni.

A favorit csapatok győztek a magyar ligabajnokságban

Csak a Budai „11” teremtet meglepetést

Budapest, március 7.

A tavaszi forduló második vasárnapján is a papirforma szerint favorit csapatok győztek és megerősítés nélkül hengerelték le ellenfeleiket. Mindössze egy meglepetés huzta keresztül az előzetes papirforma kalkulációt. A külföldi turájáról hazatért Budai „11” nagyszerű formában legyőzte a Bocskai együttesét.

Részletes telefonjelentésünk a következők:

Újpest — III. kerület 4:1 (1:0).

Az Újpest nem nagyon erőltette magát a győzelemért. Tudás és tempóbi-rás tekintetében a megfelelő csapátrészei magasan felette állottak ellenfelének. A 27-ik percben Avar nagyon nehéz helyzetből megszerezte a vezető gólt. Az Újpest nyomasztó fölénybe került és csak az utolsó percben jut szóhoz a III. kerület.

A második félidő 11-ik percében P. Szabó, a 22-ik percben Jakube, a 40-ik percben pedig Avar már 4:0-ra emeli fel az eredményt. A 43-ik percben Biri rugja 11-esből a kerületiek becsületgólját.

Budai „11” — Bocskai 3:1 (2:0).

A külföldi turájáról hazatért Budai „11” nagy összeszokottságról, kitűnő kondícióról tett tanúságot és megérdemelten győzött. A 25-ik percben Tárnok vezető gólt rug. A 42-ik percben ugyanó a második gól szerzője is.

A második félidő 25-ik percében Sztancsik a 3-ik gólt lövi. A debreceni együttes Vincze 18 méteres szabadrugásából éri el az egyetlen gólt.

Hungária — Somogy 8:1 (3:1).

A Somogy teljesen alárendelt szerepet játszott, pedig a Hungária nem is játszott ki teljesen a formáját. A mérkőzés végén esőben játszódtak le. Csak lassan lendül formába a Hungária. A 25-ik percben Tikos, a 30-ik percben újra Tikos, a 34-ik percben Barátki góloznak. A 40-ik percben Galambos a kaposváriak egyetlen gólját fejezi a hálóból.

A második félidőben a Hungária állandó, nyomasztó fölénybe kerül. A 15-ik, 19-ik, 30-ik és 43-ik percben Kalmár, Titkos, Cseh II. és Barátki (2) újabb gólokkal terhelik a Somogy kapuját.

Kispest — Vasas 4:2

Miskolc:

Ferencváros — Attila 3:0 (1:0).

A mérkőzés folyamán pillanatig sem volt kétséges a Ferencváros győzelme. A Ferencváros kitűnő fedezetsora már eleve eldöntötte a küzdelem sorsát. A 10-ik percben Turai lövi a félidő egyetlen gólját. 1:0

Szünet után a Ferencváros fölénye fokozódik. A 14-ik percben Lyka balsarokba fejel gólt, a 39-ik percben Turay 3:0-ra beállítja a végeredményt.

Szeged:

Szeged — Pécsbaranya 5:4 (3:3).

A B C

utások részére

A: Ha Budapestre jön, szálljon meg a dunaparti elsőrangú „BRISTOL”-szállodában,

B: mert olcsó áron nyújt mindent: szép szobát, kitűnő ellátást és szórakozást, hisz ugy a délutáni teánál, mint az esti vacsoránál tánc van.

C: Mindezt (szobát teljes kitűnő ellátással) — a szoba felvételétől függőleg — már napi 12 pengőért kaphatja.

Közgazdaság

Fontos pót-utasítások az adómegállapítás kivételes módjairól

Milyen jövedelmek után nem kell, vagy kevesebb adót kell fizetni?

Bukarest, március 7.

A pénzügyminisztérium a központi adóügyi bizottság véleményezése alapján pót-utasításokat adott ki a különböző adó-nemek megállapításának a kivételes feltételeire és módjaira nézve. E pót-utasítások közül számos olyan közérdekű, hogy miután az adófizetők szélesebb rétegeit közelről érinti — fontosnak tartjuk az alábbiakban ismertetni.

Főként azokat emeljük ki persze közülük, amelyek különösen érdekelhetik olvasóinkat és hasznukra lehetnek adók kivétele alkalmazásával.

Kivételek a mezőgazdasági adók alól

Az egyik utasítás-kiegészítés kimondja, hogy a dézsma lényegében nem más, mint egy földbirtokos földje megmunkálásának természetbeni fizetése, eltérőleg az árendától, amelynél az, aki a földet megműveli, különböző formákban bizonyos tőkét is befektet.

A dézsma adott államj földek tehát alapjában véve házi kezelésben levőeknek tekintendők s következésképpen az ilyen földművelés után nem kell mezőgazdasági adót fizetni.

Azok a juh-tenyésztők, akiknek legfeljebb 20 juhuk van, mégha ezeket bérelt területeken legeltetik is, nem sujthatók kereskedelmi adóval (impozit comercial), mert az ilyenmértű juh-tenyésztést az illető család megélhetési szükségletének kell felfogni. Akinek azonban 20-nál több juha van, egész juhtenyésztése után köteles a szőbenforgó adót fizetni.

Az olyan földbérlet tiszta jövedelmét, akik nem vezetnek szabályszerű könyvelést, a kereskedelmi adó kivétele szempontjából a következőképpen állapítják meg:

a szántóföldek, legelők, rétek, szőlők és gyümölcsösök bérleténél adóköteles tiszta jövedelemnek azt a hektáronkénti hozamot veszik, amelyet a becslő-bizottságok a kérdéses föld-kategóriákra nézve megállapítottak;

az állandó jellegű veteménykertészetek bérleténél az ilyen földekre nézve megállapított hektáronkénti hozam másfélszeresét veszik megadóztatható jövedelemnek.

Egy háború előtti és még érvényes szerződés alapján kitermelt erdő adó-alapjául a jelenlegi becslés szerinti hozamot veszik, eltekintve a szerződéstől.

Az iskolaszékek nem tekinthetők állami intézményeknek s ezért fizetniük kell az általuk vágott erdőkre eső mezőgazdasági adót.

Adómentes az elbocsátott alkalmazott végkielégítése

A vállalatok által a munkanélküliek segélyezésére adott összegek levonhatók az adó-alapból, de csak azzal a feltétellel, ha igazolják, hogy ezeket az összegeket maguknak a városi előjáróságoknak bocsátották rendelkezésére s azok is osztják szét.

A magánjellegű jótékony intézményeknek juttatott összegek nem vonhatók le a globális jövedelemből, hanem csak azok az összegek, amelyeket a különböző vállalatok, vagy cégek a múlt évben az állami, megyei és községi közművelődési és jótékony intézményeknek támogatásként adtak.

Ha egy alkalmazottat elbocsátanak és ez alkalommal bizonyos összeget kap a munkaszerződésekről szóló törvény értelmében, akkor ebből az összegből csakis az a rész adózatható meg, amely őt, mint adófizetést illeti meg, míg a többi egyszerűsmindekori végkielégítésnek tekintendő s következésképpen nem esik megadóztatás alá. A végkielégítés, illetőleg kártalanítás után a cégnek sem kell adóznia.

Az az adókedvezmény, amely szerint a kapott fizetéseknek csak a kétharmadát adóztatják meg, csupán a kétkézi, fizikai munkásokra vonatkozik, akik órá- vagy napibéért, avagy akkordban dolgoznak. Ezt a kedvezményt ugyanis a törvény a munkára való serkentésnek

fogja fel. A fix- és havifizetést élvező alkalmazottak esetében az egész kereset után róvando ki a kereseti és globális adó.

Az utazók és trafikokosok adója

A kereskedelmi utazóknak a fix fizetésükön felüli jövedelme nem a kereseti, hanem szabadfoglalkozásuk adója (impozit profesional) alá esik, mert jövedelmüknek ez a része többé-kevésbé tevé-

Vigyázat a felebbezések benyújtásánál!

Az adó-felebbezések határidejének a szempontjából nem a postai, hanem az a dátum irányadó, amikor a felebbezést a pénzügyigazgatóságnál beiktatták. Ha tehát egy felebbezés postán küldetett el az előírt 20 napon belül, de a pénzügyigazgatóság ennek a határidőnek a letelte után kapta meg és iktatta, akkor ez a felebbezés elkészt.

Figyelemreméltó végül az a pót-utasi-

Tartsa szem előtt az adó kivételénél!

kenységük intenzitásától függ, tehát nem állandó és előre meghatározható természetű, mint a tulajdonképpeni fizetés.

A trafikokosok, illetőleg azok, akik a monopól-termékek eladásával foglalkoznak, szabad foglalkozásuk gyanánt adózathatók meg, de náluk a szükséges kiadások címén a bevételnek 25 százalékánál nagyobb része is leírható az adóköteles jövedelemből, ha kimutatják, hogy ezek a költségek elengedhetetlenek jövedelmük elérése céljából.

A többi pótutastítás csak a nagyobb vállalatokat érdekli. is, amely szerint általában köteles üzleti könyveket vezetni mindenki, aki hitellel és hitelre dolgozik. A szabály alól csak a lapterjesztők, házaló kereskedők, fuvarosok és azok képeznek kivételt, akiknek a tevékenysége nem lépi túl a kézi mesterség körét, azaz azok a kisiparosok, akik legfeljebb két segéddel és két inassal dolgoznak.

Fontos pénzügyi kérdéseket tárgyal a Népszövetség

Páris, március 7.

A Népszövetség pénzügyi bizottsága vasárnap Suvich olasz kiküldött elnöklésével megkezdte működését, amelynek programján magyar, osztrák adósságkérdések, valamint bizonyos Görögor-

szágra, Bulgáriára vonatkozó pénzügyi problémák állanak.

Francia körökben úgy tudják, hogy a bizottság döntései nagyjelentőségűek lesznek az említett államok pénzügyi helyzete szempontjából.

Egy pengő : 29.24 lej
Egy shilling : 23.52 lej

Megszűnik a magyar és osztrák áruk behozatala

A magyar és osztrák fizetésekre kiadott megszorító intézkedések ma életbeléptek

Bukarest, március 7.

Cezar Popescu iparügyi államtitkár, a mint röviden megírtuk, visszaérkezett budapesti és bécsi tárgyalásairól, ahol tudvaleg egy olyan pénzügyi megoldásról folytatott megbeszéléseket, amely, a Magyarország és Ausztria által alkalmazott devizamegszorítások román exportneheztségeit kiküszöböli. A román kormány ajánlata az volt, hogy létesítsenek devizakiegyenlítő pénztárat, amelyek egymás között számolják el a kivitelből és behozatalból származó kereskedelmi követeléseket.

A tárgyalások, amelyek hetekig húzódtak, mégsem vezettek eredményre, mert úgy a magyar, mint az osztrák kormány arra az álláspontra helyezkedett, hogy részint nemzetgazdasági szempontból, részint pedig valutáris érdekek miatt a csereforgalom kiszélesítésére kénytelen törekedni és

az oda bevitt árut onnan kihozott áruval fizetni.

A Banca Nationala a mai nappal életbeléptette a román deviza-kompenzációs hivatalt és elrendelte, hogy minden Magyarországra és Ausztriára szóló fizetés a Banca Nationalánál eszközöltessék a kompenzációs hivatal számlájára.

A mai naptól kezdve tehát a bankok semmiféle átutalást e két országba nem eszközölhetnek. A kiadott rendelet a román exportot egyáltalában nem befolyásolja, illetőleg a román export ugyanúgy történhetik tovább Magyarországra és Ausztriába, mint eddig, mint-hogy az onnan történő fizetések nem esnek semmiféle korlátozás alá. Így csak az importra súlyosodik a román kom-

penzációs hivatal megkötése.

A magánbankok eddig semmiféle külön intézkedést nem kaptak a kompenzációs hivatal működésének megkezdésével kapcsolatban és amint értesülünk, ilyen külön rendeletet a Nemzeti Bank nem is fog kiadni, mert a törvény rendelkezései világosak.

A kompenzációs hivatal vezetői Cristu, a külügyminisztérium megbízottja, Cezar Popescu, az iparügyi minisztérium megbízottja, valamint Banciu, a pénzügy minisztérium és Stoicescu, a Nemzeti Bank delegátusa, ügyvezető igazgató N. Dumitrescu, a Nemzeti Bank egyik igazgatója.

A magyar és az osztrák devizák elszámolása a kompenzációs hivatalnál nem napi kurzuson történik, hanem a hivatal által megállapított árfolyamon.

A pengő árfolyamát a hivaal 29.24 lejben, a shillingé 23.52 lejben állapította meg.

holott a szabad forgalomban a pengő 20, a shilling 19 lej. Természetesen ilyen magas kurzuson nem nagyon fizetődik majd ki a magyar, illetve osztrák áru behozatala, de épen ez volt a célja a kormányknak a kompenzációs hivatal felállításával.

Alig van üzletkötés a lipcsei vásáron

Lipce, március 7.

Az itteni tavaszi vásár tegnap ünnepélyes külsőségek között megnyílt. A németek és a külföldiek szép számban jelentek meg a vásáron, üzletkötés azonban alig történik.

Segítséget a kisiparosoknak is

Bukarest, március 7.

A kamara szombat esti ülésén az ország iparosainak nevében Szabó Béni magyar képviselő szólalt fel a konverzió javaslatához. A magyar képviselő megrázó szavakkal ecsetelte az iparosok és különösen a kisiparosok helyzetét. Nézete szerint a kisiparosság ma már a mezőgazdánál is rosszabb helyzetben van igaztalan dolog tehát, hogy rájuk nincs semmi tekintettel a konverziós javaslat

Indítványozza a következőket:

1. A mezőgazdasági adósságok konverztálásának a letárgyalása után a kormány haladéktalanul terjessze be az új törvényjavaslatot az összes adósságok konverztálására vonatkozólag.

2. Amíg az erre vonatkozó törvényjavaslatból törvény lesz, törvényhozás útján függesszék fel az összes végrehajtásokat.

3. Az adófizetés kérdését 1935 január elsejével teljesen új alapokra kell fektetni a teljesen egyenlő és igazságos teherviselés elve alapján.

4. A „patenta fixa” nevű adótörvényt függesszék fel mindaddig, amíg a gazdasági helyzet végleges formában kialakul.

A mezőgazdaság helyzete Erdélyben

Az ősszel korán beállott fagy miatt kevés az őszi szántás és vetés Erdélyszerte. A hozsantantáró tél miatt a tavaszi szántás-vetési munkálatok is megkésnek. Normális viszonyok között februárban már meg lehetett kezdeni a szántást és ilyenkor már a vetési munkálatok is megkezdődtek. A nagy hidegek miatt a fogatok főleg fahordással foglalkoztak. Most folyik a még elmaradt trágyahordás. Azok a vetések, amelyeket hótakaró fedett, valószínűleg jól teletek, sok helyen a szél leseperte a vetésekről a havat, ezeket a takaratlan vetéseket a kipusztulás veszélye fenyegeti. A gyümölcsösökben a téli védekezési munkák nagyrésztben tavaszra maradtak. A hó olvadása után sürgősen kell a permetezést megkezdni, nehogy a rügyek meginduljanak és esetleg kárt okozzanak a késedelmes munkával. A szőlőket a szőlősgazdák az előző évek szomorú tapasztalatai alapján az ősszel elfedték, úgy, hogy takaratlan szőlő nem maradt. Az állatállomány kitéltetése igen nagy gondot okoz a gazdáknak. A takarmányhiány egyre súlyosabban érezteti hatását. A takarmányárak emelkednek. Sok kisgazda kénytelen piacra dobni állatát, vevő azonban alig akad.

— Marosvásárhelyi maximális árak
Tudósítónk jelenti: Marosvásárhelyi interimár bizottsága március hóra a következő maximális árakat állapította meg. Malomnál: fekete barna liszt 3.50 félbarna buzaszt 4.50, fehér buza liszt 5, rozsliszt 3, kukoricaliszt 5. Kicsinyben kereskedőnél: fekete liszt 4, félbarna 5, fehér 6, rozslisz 4, kukoricaliszt 4, — Kenyérárak: feketekenyér 3.50, félbarna 6, fehér 7 lej. Husárak: marhahús kg. 16, szopóborjú 20, juh kg. 12, sertéshús 20, sertéskarj 22, szalonna 25, hajt 28, zsir 30 lej kg. 1 vagon fa hazaszállítva I. oszt. 4200, II. oszt. 3900, 100 kg. I. oszt. 51, II. oszt. 47. A városi interimár bizottság ezenkívül a szállodai, vendéglői, fürdő és cukorárakat is maximálta.

50 SZÁZÁLEKOS UTAZÁSI KEDVEZ-MÉNY BUDAPESTRE. Az Országos Magyar Gazdasági Egylet által Budapesten rendezendő országos mezőgazdasági kiállítás alkalmából jelentékeny kedvezményekkel utazhatnak fel a romániai állampolgárok Budapestre. A kedvezmények igénybevételére jogosító igazolványok beszerezhetők minden menetjegyi-irodában, valamint az E. G. E. titkári hivatalában, Kolozsváron. Az igazolványok ára 180 lej, mely a M. A. V. vonalain, menet-jövet 50 százalékos kedvezmény igénybevételére jogosít, azzal a megjegyzéssel, hogy az ut 24 órára megszakítható. A C. F. R. vonalain csak visszafelé jövet igényelhet az utas 50 százalékos díjkedvezményt. Ezenkívül az igazolvány tulajdonosa vizum nélkül lépheti át a határt és a vizumot egyharmad áron Budapestre, a kiállításra szerezheti be utólag. Az igazolvány a kiállítás két ízben való megtekintésére jogosítja tulajdonosát. A kiállítás iránt Erdélyszere nagy az érdeklődés és előreláthatólag nagy tömegek fognak az alkalommal Budapestre utazni, kihasználván a mai válságos időben a kedvezményeket.

AZ ÁSVÁNYI OLAJOK ÁRA AZ ÚJ ADÓKKAL ELÉRTE A NÖVÉNYI OLAJOK ÁRÁT. Az ásványi eredetű olajok, amelyeket gépek kenésére használnak, mindenkor jelentékenyen olcsóbbak voltak az étkezési és takarmányozási célokra is használt növényi olajoknál. Ma a kenő olajokra rövid időközben egymásután kétszer kivették újabb adókkal, az ásványi olaj-árak ugy felemelkedtek, hogy azok egyenlők a növényi olajokéval. Ma, amikor az árak minden vonalon esnek, az állam és a kartellék azok, amelyek még mindig emelnek és drágítanak.

Iskolák Egyesületek

— PÁLYAZAT. A brassói református egyháznál megüresedett a harangozó-temetőszolgái állás. Azon 40 éven alóli, ép, erős, egészséges, nős, református vallású egyének, akik erre az állásra pályázni óhajtanak, írásbeli ajánlatukat nyújtsák be március hó 14-én déli 12 óráig a református egyház gazdasági hivatalánál. Az alkalmaztatás feltételei ugyanott betekintheők. Az elnökség.

— A BRASSÓI MAGYAR KASZINÓ szombaton este 7 órakor tartotta meg rendes évi közgyűlését Nagy Béla kaszinó-igazgató elnöke alatt. A választmány jelentését Nagy Béla igazgató terjesztette elő, mivel a kaszinó titkára időközben elhalálozott és helye még nem lett betöltve. A tartalmas jelentés az impérium változás napjaitól máig terjedő idő eseményeit foglalta össze és hű képét festette meg a kaszinó helyzetének. Kitért a jelentés a Kaszinó és a Polgári Kör együttes tulajdonát képező Magyar Ház ügyére is és ezzel kapcsolatosan elismeréssel méltatta Szele Béla dr. és Harmath Zoltán dr. önzetlenségét és fel nem értékelhető munkásságát, amelyet az igazság érvényesítése érdekében kifejtettek. Javaslatára a közgyűlés nevezettnek jegyzőkönyvi köszönettel róta le háláját. Nagy Béla jelentésébe belekapcsolódva, Szele Béla dr. tett jelentést arról a nagy küzdelemről, amelyet a Magyar Ház megmentése érdekében kellett folytatni, s amely, sajnos, nem hozta meg az igazság diadalmát. A közgyűlés a jelentéseket tudomásul vette. Ép így tudomásul vette a Hollósi Andor bankigazgató, kaszinói pénztáros által előterjesztett jelentést, amely a kaszinó pénzügyi helyzetéről nyújtott tájékoztatást. A megejtett tisztújítás rendjén az elhalt és eltávozott tisztviselők helyébe újakat választottak, a régieket pedig helyükön maradtak.

— A BRASSÓI SZÉKELY TARSASÁG pék, mészáros, asztalos, szabó, kovács, kerek, cipész és csizmadia iparra keres tanulókat. — Egyik-másik iparra teljesen ingyenesen helyezhetjük el a jelentkező fiukat. Érdeklődők forduljanak: József Domokos főtitkárhoz. Brassó, Kálvin János-utca 3. Válaszbélyeg.

Olcsó kotta vásárunk, szenzáció

10 darab jó kotta 15. — lej,
vidékre 20. — lej.

Brassói Lapok Könyvosztálya.

Sperber Dávid brassói orth. fő-
rabbi felügyelete mellett gyártott
és tanusítványával ellátott
כשר שר פסח
pessach-csokoládét

hoz forgalomba

„HESS”

Első Erdélyi Csokorka- és Csokoládégyár R.-t.
Braşov, Str. Cuza Vodă 3.

Bankzárlat előttről származó

nagyobb magyarországi pengőköveteléseknek exportárúval való rekompenzálását ki-
eszközli KALMÁR NÁNDOR, Budapest V.,
Váci-ut 34.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vasdag befűkből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Hosszu ZONGORA olcsón eladó. Megtekinthető délelőtt Brassó, bolonyai Malom-utca 50. 17076.

Elhasznált BOROTVAPENGÉLBől 2 lejért újat csinállok. Gyűjtőhely: Binder szappanüzlet, Braşov, Kapu-utca 48. 17131.

PURIFICATORT veszek, használt legújabb típusú készpénzért. Ajánlatok „Hercsép” jelű ABC hírlapjára Timisoara. 17129. Úgyes cselekedéssel önálló háztartás vezetésére kerestetik. Brassó, Kut-utca 27/33. 17128.

FAJBAROMFI TENYESZTOJÁS ELADÁS. Gödöllőről származó, fajtiszt, magasztos, jászhozamra kitenyészített Rhode Island Red tyuktojásra és tenyészakásra, továbbá Kalki Campell rucatojásra megrendeléseket elfogad Hidvégi Baromfi Farm. Tóth Istvánné, Haghigh, Háromszék megye. Vasútállomás Feldiora-Földvár tizenöt perc. 17127.

Allást nyer

Keresünk villany-főszelést, szerény fizetés mellett, kinek gőzgépi vizsgája van. Uzina Electrica Praid. 17114.

Nincs munkanélküliség, ha elvállalja a közszükségleti automata órák elhelyezését. Blau, Bucureşti, Găbrveni 12.

IGAZGATÓT keresünk, szakiskolával és praxissal, téglagyár részére. Ajánlatot „G. 1682” jelűre Rudolf Mosse, Bukarest, Victoriei 31. címre. 17126.

Kevés tőkével rendelkező hölgy biztos megélhetést biztosíthat magának. Érdeklődők leveleit a Brassói Lapok kiadójához „Komoly érdeklődő” jelűre. 17105.

Allást keres

Szerényigényű, agilis, a bankszakma minden ágazatában jártas, garanciával rendelkező hivatalnok bármilyen szakmában állást keres. Használt Continental írógép és telefon kerestetik. Ajánlatokat „Megbízható” jelűre a brassói kiadóba. 17121.

Lakás

Kiadó bodega május 15-től Brassó, Katonakórház-u. 2/a. Érdeklődni hátul az udvarban. 17106.

KIADÓ 4 szoba, fürdőszoba mellékhelyiségekkel álló lakás. Újurelu, Brassó, Fekete-utca 15. 17090.

LAKÁST keresek, 2-3 szobát, konyhát, fürdőszobát, csakis belvárosban vagy közvetlen közelében. Ajánlatokat „Legpontosabb fizető” jelűre a brassói kiadóba kérek. 17120.

2-3 szobás fürdőszobás lakást keresek április 1-re. Címeket a brassói kiadóba kérek. 17132.

NAGYON SZÉP BUTORÓZOTT SZOBA, fürdőszoba használatával, uri családnál, kitűnő levegőjű helyen, lehetőleg reggeli és ebédkészítéssel együtt fiatal házaspárnak, vagy két intelligens fiatalembernek kiadó. Cím 17123 sz. alatt a brassói kiadóban.

Vegyes

Rentábilis vállalkozáshoz kisebb-nagyobb tőkével betársulnék. Írásbeli ajánlatokat a brassói kiadóba „1932” jelűre. 17122.

Könyvek

NYIL-regények, minden szám egy teljes regényt tartalmaz. Ára számanként csak 3 lej, eddig 20 különféle szám jelent meg. Keresse fel könyvosztályunkat, ahol 5, 10, 14 és 20 lejért már igen jó könyveket vásárolhat. (Kapu-utca 56 — 58. az udvarban.)

Visszavonhatatlanul az utolsó 3 nap!

A modern mosómódszerről

szóló előadások, az egyedül valódi, eredeti, szabadalmazott mosókompresszorral, hétfőn, kedden és szerdán a brassói

Gewerbeverein

nagytermében pontosan d. n. 4 órakor.

Kérjük az igen tisztelt háziasszonyokat, szíveskedjenek szennyes fehérneműt, gallérokat, függönyöket és munkaruhákat is magukkal hozni. A szennyeset szemük előtt, 5 percen belül, díjtalanul hófehérre mossuk, dörzsölés, surolás, kefélés, kifőzés és maró vegyszerek nélkül.

Minden megrendelt készülék az előadások alatt átvehető! Szabad belépés! Jól fűtött terem!

Bukarestben kiadó forgalmas helyen levő régen fennálló faraktár

kb. 20.000 m². iparvágány Filaret állomáshoz, hidmérleg, faszínek, telefon, iroda- és lakóház, stb. — **Finanszírozást is vállalunk.**

Banca Muntenia, Bukarest

Pas. Vilacros, B. lépcső.

B. L. Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

A BRASSÓI LAPOK nyomdávalatának kiadása és rotációs nyomása, Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra: negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420 félre 820, évente 1600 lej. — **Egyes szám ára 5 lej;** Magyarországon 20 fillér.

Fiókiadóhivatal és szerkesztőség Hunyad és Alsófehérvármegye részére: Déva, Str. Ion Creangă 2. Telefon 17. (Balogh Géza).

MEGBIZOTTAK. Bukarest: Dán Dániel, Gerő Sándor és Kohn Jenő. — Dés: Str. S. Barnu-ju 10. (Oszán Kálmán). — Kolozsvár: Str. Dubalarilor 7. (vált Timár-utca) (Neumann Ignác). Torda-Aranyos-, Marostorda- és Kisküküllőmegyékre kerületi megbízott (Bernát Ernő) Tg-Mureş, Str. Câmpului 8. — Marosvásárhely: (Benjamin Árpád), Piaţa Regele Ferdinand 53. Nagyszeben: Str. Turnului 13. (Szigetváry László). — Szatmár: Csokonai-utca 10. (Váradi József). — Udvarhelymegye és Székelyudvarhely: Orbán Balázs-utca 31. (Varró Elek). — Szilágysomlyó: (Heller Ernő). — Temes-, Arad- és Krassószörényvármegyékre (Neményi Gábor) Temesvár, IV. Bem-utca 31. — Torda: Str. Regele Ferdinand 25. (Dénes József).

Központi szervezők pénzügyi jogszolgáltatás: Bartha Géza, Dán Mózes.

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készíttünk szívesen.

Most jelent meg!

Az Ügyvédi Kar szervezéséről szóló

TÖRVÉNY

MAGYAR FORDÍTÁSA

az eredeti román szöveggel együtt. ÁRA 80 lej.

Vidékre portóval 90, utánvétellel 100 lej Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

HIRDETMEY

Tudomására hozatik a kereskedő uraknak, hogy 1932. március hó 15-én Homoródszentmártonban, Udvarhely megyében, állatvásár tartatik. Kérjük az érdeklődőket minél nagyobb számban megjelenni.

Primaria Martinis, Jud. Odorheiu.

Munkanélkülieknek

jó kereseti lehetőséget nyújt az

újságárusítás

Utcaiárusítókat, állandó munkára felvesz lapunk kiadóhivatala. Jelenkezni lehet mindennap d. u. 5 és 6 óra között

Metropol ujonnan átalakítva

Polgári szálloda és étterem

cimen megnyílt. — Szobák már Lei 60-tól. — Ebéd étlap szerint 3 fogás 25 Lei

BRASSÓ, FEKETE-UTCA 2 SZÁM.

A NŐ Tanulmányok a nő testéről, nemi életéről, erotikájáról

Irtá: BAUER A. BERNHARD orvostanár, egészségügyi főtanácsos
Két hatalmas kötet 880 oldal!

Ezt a világhírű, nagyértékű művet termelési áron alul tudjuk az olvasóknak biztosítani.

RÖVID KIVONAT A TARTALOMBÓL: Az ókor és középkor. — A Talmud. — Az erőteljesen levő lány. — A felvilágosítás. — Az érett fiatal leány. — A vőlegény. — A fiatal feleség. — Az érett nő. — Az öregedő nő. — Az aggszűz. — Veszedelemes kor a nő és a férfi életében. — A nemi tudományról általában. — A nő nemi élete. — A nemi ösztönös nevelés. — Tánc és erotika. — Sport és erotika. — Cél szerű és szerelmi házasság. — A vadházasság és álházasság. — A szabad

szerlem. — A vig özvegy. — Szabadság és házasság. — A kannibalizmus. — A prostitúció. — A bukkolt leány. — A párisi nő erkölcsi romlása. — A barátnő. — A nemi betegségek. — A nő, mint győztes. — Polygamia. — Fetisizmus. — Szerlem és bűn. — Házasságtörés. — Kettős öngyilkosság. — Miért tűri a nő a rabszolgaságot? — A démoni nő. — A megcsalt nő. — A féltékenységi szenvedése. — Özvegyek elégetése Indiában. — Ipszerű prostitúció, stb. stb.

880 nagy oldal a két kötet és az ára csak 400 lej az eddigi 1200 lej helyett

Az ECONÓMIA tagjai, valamint hitelképes egyének részletfizetésre is kaphatják.

Brassói Lapok Könyvosztálya